

LIVSKART₁

GRUNNSKISSE

SINDRE VÆRNES

LIVSKART₁

GRUNNSKISSE

SINDRE VÆRNES

engage now

LivsKART₁ – GRUNNSKISSE (ebok)

Copyright © 2023 Sindre Værnes

Alle rettigheter forbeholdes.

Omslag: Sindre Værnes

Omslagsfoto av Dariusz Sankowski på Unsplash

Illustrasjoner: Sindre Værnes

2. utgave 2023

Engage Now

info@engage-now.net

<http://www.engage-now.net>

Innhold

Forord	5
Innledning	9
Premissene	12
Gud	16
Sannhet	30
Mennesket	36
Ansvar	39
Skaperverket	42
Verden	50
Lov	57
Samfunn	62
Individet	72
Styringsfilosofier	81
Guds folk	92
Tillegg	104

Forord

I historisk sammenheng lever vi stadig nærmere en tid hvor alt er ved å kulminere i noe episk. Det er ikke tid for å leke med vår forståelse av historiens videre gang. Aldri før har det vært viktigere å ha kompassnålen rettet mot det sanne nord. Mangfoldet av tanker, ideologier og potensielt forførende livssyn har aldri vært større. Med mange muligheter kommer lett aversjon, fordi vi ofte blir redde for å overgi oss. Kanskje finnes det et bedre alternativ? Valgmuligheter vanner ofte ut vår vilje til overgivelse. Da velges så altfor lett den passive livsvandringen. Dette kalles lunkenhet av Skriften, og bekreftes som forkastelig. Dersom vi ikke er utrustet med sannhet, vil ansvarsfraskrivelse være en enkel vei ut.

Sannheten utfordres fra absolutt alle kanter. Samtidig er det bare den som virkelig finner resonans i mennesket. Vi er skapt for den, men mange flykter fra den. Å leve i mørket er som et fly uten vinger, et skip uten ror eller en bil uten ratt. Det ender ikke godt. Hva er det som gjør oss så redde for å gå den ene veien som fører til liv? Hvorfor den store motstanden og uviljen?

Den som ønsker å leve må ta oppgjør med dette. Holder vi bevisst fast i løggen ender det opp med ulydighet mot sannheten. Lever vi i uvitenhet og villfarelse så finnes det nåde. Vi kan ikke sitte på gjerdet i en tid som dette. Heller ikke kan vi underholde tanker som leder oss bort fra sannhet og inn i mørket.

Når vi ikke vandrer med Guds Ånds kraft i våre liv, blir vårt indre som et av universets sorte hull, hvor den enorme mørkets tiltrekningskraft drar oss ned og inn i det vonde. Jesus kom til verden for å frelse den. Det handler om alt, også i våre egne liv. Har vi områder i livet som fremdeles ikke er forløst, vil vi kjenne denne mørkets kraft dra oss bort fra Gud, dersom vi ikke lar lyset skinne inn og omvender oss.

Det er en helt uvirkelig tanke at den gode Skaperen skulle sette alt i gang, for så å utelate å ha tanker om alle livets uttrykk. Han som er Veien, Sannheten og Livet – skulle ikke Han også være løsningen på ethvert spørsmål på livets vandring?

Hvorfor har vi forkastet Gud som veiviser på så mange områder? Skulle vi undres på hvorfor samfunnet er som det er, når Guds eget folk ikke vandrer på Guds veier? Hvem skulle ha lyset, visdommen og kilden til åpenbaring om ikke Guds folk?

Å, må våre hjerter i sannhet føres inn i en sann og fullstendig omvendelse fra alt som kalles synd, mørke og uvitenhet!

Den henger så ofte ved; læren fra åndskrefter som står Gud i mot. Kjødet er smittet av det brutte og forvrengte. Vi trenger lys! Masse lys. Vi trenger å komme inn under kilden, under Guds herredømme, hans beskyttelse og Skriftens sanne lære.

Hva betyr ordet *alt*? Hva betyr det at Jesus i sannhet er herre? I hjertet kan vi ikke slå oss til ro dersom det finnes noe igjen av lydighet mot kjød og mørke. I tanken kan vi ikke slå oss til ro med at noe av vårt territorium styres av løgn eller uvitenhet. Vi snakker om livet, en prosess, en reise. Det handler om vekst og modning. Det starter med at hjertets holdning endres, en omvendelse fra begjæret etter synd og kjød, til Guds kjærlighet og frigjørende tilgivelse. Når vårt indre blir satt fri, kan vi vokse i kjærlighetens uttrykk ved at visdom, innsikt og forstand legges til. Dette vakre samspillet gjør at vi formes stadig mer lik Jesus og det unike han tenkte for oss. Da åpenbares Guds herlighet!

I det episke ligger det også at en sovende kjempe rister av seg lenker og våkner opp. Det er Kristi legeme, Bruden som skal bli klar til bryllup. Altfor ofte trekkes ikke linjene fra dette romantiske glansbildet til livets realiteter. Hva betyr det at bruden har gjort seg klar? Hva ligger det i at bruden er gitt å kle seg i skinnende fint lin?

Denne bruden skal ikke forberedes til en flukt. Den skal forberedes til å regjere sammen med Kristus til evig tid. Sannelig skal episke og omveltende hendelser ta plass, men brudgommen skal komme og ta sin plass som konge sammen med sin brud, hvor der er en ny jord og nye himler. Derfor ber vi «*La ditt rike komme.*» Derfor skal vi gjøre disipler av alle folkeslag. Derfor er evangeliet en proklamasjon om et rike som kommer med en evig Konge. Urettferdighet skal ryddes bort og Guds rike skal råde. Derfor må hele vårt livssyns kilde være Gud og han alene.

Må våre liv fullstendig gjennomsyres av Guds nærvær. Når vi finner våre liv omringet og gjennomsyret av Gud, vil han være

vår kilde, vår klippe og vårt eneste håp, på absolutt alle livets områder. Ingen steder vil vi søke andre kilder. Guds visdom og kjærighet er bærebjelken som holder alt oppe.

Kan vi bøye oss for Kongen? Han som er Alfa og Omega og alt i mellom? Da må alt annet bort, for det har ikke liv i seg. *Alt*. Det finnes bare en som fortjener vår tilbedelse.

I Skriften ligger et åpenbarings-grunnlag som tilrettelegger for brudens forberedelse. Bli med og oppdag det vakre i det som var ment å være helt normalt.

Sindre Værnes

Stange

Innledning

Det er med en opplevelse av gudsfrykt jeg setter meg ned for å skrive. David erklærte det så godt i den 119. salmen. «*Ditt ord er en lykt for min fot og et lys på min sti.*»¹ Johannes skriver at «*Ordet ble kjød og tok bolig iblant oss.*»² Jesus, Guds egen sønn, sa det klart og tydelig: «*Jeg er veien og sannheten og livet. Ingen kommer til Faderen uten ved meg.*»³

Det finnes altså bare en vei vi kan vandre på for å ha liv. Skaperverket og Skriften bærer vitnesbyrd om denne Gud som er vår opprinnelse og medvandrer. Dermed blir det også klart at alle våre liv skulle peke mot denne ene, aldri lede noe annet sted. Skriften blir det viktigste kartet vi har når vi leter etter livets hensikt. Skaperverket er også et kart som viser retning. Når du nå leser LivsKART, så er det med samme hensikt, altså å vise vei til den ene. Det er vårt livs oppdrag, gitt av Kongen selv. «*Mens dere går, gjør disipler av alle folkeslag, idet dere døper dem til Faderens, Sønnens og Den Hellige Ånds navn, og lærer dem å*

¹ Sal 119:105

² Joh 1:14a

³ Joh 14:6

holde alt det jeg har befalt dere. Og se jeg er med dere alle dager inntil verdens ende!»⁴

Ved våre liv skal vi alle bære vitne om den ene som er livets kilde. Skriften er også en tjener i denne hensikt. Fordi den er inspirert av livets opphav er den autoritativ og blir for oss en referanse i vår veiledning. Fordi ingen står over eller ved siden av Gud, står heller ikke noe over eller ved siden av Skriften. Alle menneskelige bidrag kan være like inspirert som Skriften, men vi står på et sted i historien hvor vi må underlegge våre egne bidrag også denne autoriteten. Dermed skal Skriften få skinne lys også på det som skrives her. Skriften blir vårt grunnlovsdokument, gitt i nåde for å vise vei. Dermed blir det også vårt ansvar å gå inn i Skriften for å tilegne oss den Guds visdom som formidles der. Gjennom dette får vi del i en tjeneste hvor vi selv bærer budskapet videre.

LivsKART er ikke en ny åpenbaring, men heller et perspektiv på det som allerede finnes i Skriften og skaperverket. Håpet er at det kan hjelpe mennesker å stige inn i fylden av livet i Guds rike. Som Paulus skrev til menigheten i Korint er det ofte tankebygninger som hindrer oss fra å leve i fylden.⁵ Det finnes nøkler både i premiss, konsept, ord og perspektiv som kan hjelpe oss å leve helere og mer overgitte liv. Ord kommer fra tanker, som igjen har sin opprinnelse i vårt indre menneske, vår ånd. Ordene vi bruker har dermed også en åndelig dimensjon. Om vi husker Jesu ord til disiplene etter at han hadde mettet tusenvis av mennesker, så sa han at de skulle vokte seg for

⁴ Mat 28:19,20 (Oversettelse endret med referanse til Young's Literal Translation.)

⁵ 2 Kor 10:5

læren fra fariseerne og saddukeerne.⁶ Den ville nemlig ta dem til fange. *«For som han tenker i sin sjel, slik er han.»*⁷

Hensikten med LivsKART er at det skal være en hjelp på veien. Du skal selv kunne bygge ditt liv i relasjon med Gud og stå på Skriftens fundament. Siden alle mennesker er unikt sammensatt og Gud gjennom tidene har undervist på utallig vis, trenger vi også forskjellige perspektiv for å vokse. Mangfoldet er Guds gave.

LivsKART søker å stake ut en kurs basert på solide skriftlige premiss, slik at du kan bygge videre og selv engasjere deg i en fylde av forståelse. Skriften er et vitnesbyrd som leder oss til den levende Gud. Han ønsker at vi skal erfare Livet og vandre med ham, slik han ville vandre med Adam og Eva i Edens hage. Samtidig har historien retning. Gud leder skaperverket inn i sin evige hensikt.

LivsKART er et rammeverk for å forstå livets helhet som bygget på Gud. Den som leser har et ansvar for å sette egen forståelse om til praksis. Informasjon er ikke liv i seg selv. Må din relasjon til Gud vokse og ditt liv bli stadig bedre istandsatt til å bære Guds herlighet.

Den visuelle illustrasjonen du finner her kan virke overveldende ved første øyekast. Målet med det du leser er å gi innhold og forståelse til hvert element, slik at du kan se kartet.

⁶ Mat 16:12

⁷ Ordsp 23:7

Premissene

Vi lever i en tid der renselsen av Kristi brud skjer i hele verden. Det handler om istandsettelse av individ og nasjoner. Hele skaperverket lengter etter denne åpenbaringen. Jesus har gitt sitt liv for at alt som kom under synd skal settes fri og bli forløst inn i sin Gudgitte hensikt. Du og jeg er en del av Guds hensikt. La oss jage etter å være alt Gud tenkte, slik at han kan få den arv han fortjener! Det er nært, det er intimt. Det er stort og det er visjonært. Fylden tilhører Kristus, han som har seiret!

Har du lest boken *En som er god*⁸ er det en passende innledning til å forstå LivsKART. Der legges føringen for det du leser her. En av våre største utfordringer som mennesker er å se klart og tenke klart. Vi formes tidlig i vårt indre, og lærer å se verden vi lever i gjennom filteret av premiss som er på plass lenge før vi har evne til dyp refleksjon og analyse. Livssynet vårt «installeres» fra vi unnfanges og inn i de første 3-7 leveårene. Fordi så mye også arves, ser vi at både foreldre og besteforeldre kan gjenkjennes i våre egne liv. Det er viktig å forstå at vi som hele mennesker er både ånd, sjel og legeme, og at arv og

⁸ *En som er god*, Sindre Værnes, Engage Now 2020

påvirkning skjer på alle nivå. Disippelgjøring må også skje til hele mennesket.

Vi lever i en tid hvor vi er påvirket av mye av menneskets forsøk på selv å stå i eksistensens midte. Fra Babels tårn til de greske filosofene, til de hellenistiske jødene, og våre moderne opplysningsfilosofer som forsøkte å forstå virkeligheten med mennesket i sentrum. Det som ofte skjer er at troens rolle forkastes til fordel for kunnskap og informasjon. Når vi vokser opp som små barn må våre liv helt og fullt baseres på tro og tillit. Vår intellektuelle kapasitet er ikke i stand til å forstå dybden i visdom og kunnskap mens vi ennå er små. Skriften bekrefter at vi lever ved tro.⁹ Dermed blir hva vi tror helt avgjørende for hvordan vi lever våre liv. Innenfor rammeverket til vår tro vil den visdom, kunnskap og innsikt vi tar til oss få sin plass. Tro er noe så sterkt at det ofte avgjør hvordan vi ser og observerer. Grunnen til at vi fungerer ved tro er egentlig ganske elementær. Mennesket er ganske så begrenset i sine kapasiteter. Selv dagens akkumulerte kunnskap virker bare å være som å skrape på overflaten. Kunnskap innebærer heller ikke at det nødvendigvis er visdom verdt å leve etter. Dermed blir vår tro en viktig del av livet. Mange forneker tro ved å bygge murer rundt sine liv og mene at de kan fungere ved vitenskap og kunnskap alene. De er likevel aldri i stand til å finne tilstrekkelige svar på livets store spørsmål. Der er mer!

Vi skal nå se på fem premisser eller forutsetninger som vi bygger vår forståelse på. Alle disse er tatt fra Skriften. Når vi skaper en forståelse av livsfundamentet er det viktig at vi står på klippegrunn. Merk deg at Skriften skal være vår referanse på denne reisen. Den er *«inspirert av Gud og nyttig til lærdom, til*

⁹ Rom 1:17

*overbevisning, til rettledning, til opptuktelse i rettferdighet, for at Guds menneske kan være fullkomment, satt i stand til all god gjerning.»*¹⁰ Dermed skal vi få sette våre liv inn i Skriftens sammenheng, fordi det også betyr at vi finner oss i Guds sammenheng. Dersom vi ikke får lagt ned fundamentale premisser i livet, vil vi ikke være i stand til å fungere som mennesker. Da blir vi blåst rundt av all verdens vinder og lære, uten å ha ankerfeste i vårt eget liv. Uten fundament er vi ute av stand til å dømme godt fra ondt, og samvittigheten, vår mest dyrebare eiendom, har ingenting å styre etter.

Kjennskapen til livets premisser er noe alle må ha. Det er også her mye av kampen står. David skrev at «*Når grunnvollene nedbrytes, hva makter da den rettferdige?*»¹¹ De fleste lever uten å reflektere særlig over sitt fundamentale livssyn, men alle tanker, beslutninger og handlinger har sin rot i hva vi tror og tenker. Dermed blir det nødvendig at vi går gjennom modningsfaser hvor vi faktisk tenker gjennom hva vi tror. Dette handler om å vokse og innta sin egen arv; det Gud har satt foran deg. Uten ankerfeste for tro og tanke, vil vi ikke være i stand til å lede våre egne liv. Vi vil kjenne en stadig konflikt i vårt indre som sier at vi lever liv uten noen hensikt. Er det noe mennesket søker så er det liv med dyp hensikt. I vårt indre vet vi at vi eksisterer for noe.

DE FEM PREMISSENE

Har du lest gjennom Skriften vil nok ingen av disse fem premissene komme som noen overraskelse. Det burde egentlig falle helt naturlig å tenke at dette er selve livsgrunnet. Vi

¹⁰ 2 Tim 3:16,17

¹¹ Sal 11:3

skal ta for oss hvert enkelt premiss.¹² De fem som legges frem her er:

- GUD
- SANNHET
- MENNESKET
- ANSVAR
- SKAPERVERKET

Dersom vi kan ta oss nok tid til å granske disse, vil vi finne at de åpenbarer det mest solide og livgivende. Dermed er det heller ikke overraskende at åndens mørke har satt alt inn på å plante løgner og villedende mennesker angående livets fundament.

Vår evne til å tenke åndelig logisk og rasjonelt henger sammen med den åndsrealiteten vi gjør oss til tjener av. I lyset har vi Ordet som leder oss til all sannhet. Der kan vi leve opp til vårt potensiale som ene og alene er funnet i denne livets kilde. Ta deg tid til å granske hva du selv tror. De fem premissene som presenteres her er historisk bekreftet og har båret frukt gjennom tidene.

¹² Teologen, filosofen og pastoren Francis A. Schaeffer beskrev disse premissene grundig i sine verk.

Gud

Leser vi Skriften finner vi at den er en unik veileder til å finne Gud. Der leser vi også at Jesus, «*Den enbårne Sønn, som er i Faderens favn, han har forklart ham.*»¹³ Videre finner vi et vitne i skaperverket. Skriften sier: «*For det en kan vite om Gud, ligger åpent for dem, for Gud har åpenbart det for dem. For hans usynlige vesen, både hans evige kraft og hans guddommelighet har vært synlig fra verdens skapelse av. Det kjennes av hans gjerninger, for at de skal være uten unnskyldning.*»¹⁴ Skal vi stå på Skriftens vitnesbyrd så er fornektelsen av Gud altså et moralsk dilemma. Vi kan ikke si at vi ikke visste, for vitnesbyrdet er for stort. Skriften, Jesus og skaperverket bærer bevis for Guds eksistens.

Logisk tenking må ha en referanse, ellers blir det bare personlig «logikk», eller i beste fall gruppekonsensus. Dette kan også endre seg om individer skifter mening. Dermed kan ikke logikk ha sitt utspring i menneskets forstand. Det vi lærer er at Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud. Alt er blitt til ved ham.¹⁵ Fra den greske grunnteksten oversettes ordet *logos* til *ordet*. Dette er

¹³ Joh 1:18

¹⁴ Rom 1:19,20

¹⁵ Joh 1:3

også roten til ordet *logikk*. Det burde derfor falle naturlig at vi forstår all sann rasjonell tanke innenfor rammene til Ordet. Logisk resonnement må ha et rammeverk, ellers kan det ikke antas å skape noe som står i sammenheng. Våre resonnement må dermed bygges på Ordet og Skriften. Dermed blir vårt hovedpremiss Skriftens utgangspunkt: «*I begynnelsen skapte Gud ...*»¹⁶

Gud er den absolutte referanse for hele vår eksistens. Der finner alt sin opprinnelse og sin hensikt. I apoloetikken tenker en ofte på fire store spørsmål som må besvares. Disse er:

- Hvordan kan vi vite? (EPISTEMOLOGI)
- Hva er tingenes natur? (ONTOLOGI)
- Hva er verdifullt? (AKSIOLOGI)
- Hva er hensikten? (TELEOLOGI)

Alle disse spørsmålene besvares i fylde av Gud, han som er opprinnelsen.

Gjennom Jesu liv understrekes det relasjonelle ved Gud. Fra den første åpenbaring i Skriften hvor det hebraiske ordet Elohiym¹⁷ brukes, kan vi forstå at Gud er et intimt fellesskap som fungerer i perfekt enhet. Denne nærheten ønsker han å dele med skaperverket, og med mennesket som sitt spesielle verk.

Det første og grunnleggende premisset er dermed Guds eksistens. Han har selv bekreftet dette gjennom navnet Yēhovah som betyr *Jeg er*. Denne historiske realiteten er det mange som vil bestride, da i enighet med de åndskreftene som

¹⁶ 1 Mos 1:1

¹⁷ Elohiym er skrevet i flertallsform.

står Gud i mot. Likevel står denne fundamentale sannheten som den første absolutte sannhet. Dette er den eneste klippen, om vi bekjenner oss ved det eller ei.

Vår søken etter opprinnelsen vil lede oss til den Gud som er åpenbart i Skriften. Her finner vi vitnesbyrd om hvem han er, både hans natur og hans karakter. Gud åpenbares som et evig vesen. Mennesket er skapt i Guds bilde. Vi kan også forstå at Gud i sitt vesen har iboende kvaliteter og kapasiteter som er hans natur. Forvaltningen av Guds natur er Guds karakter. Hans evige vesen gjør alt Gud er i både natur og karakter til naturlige attributter, men det er likevel viktig å forstå nyansene.

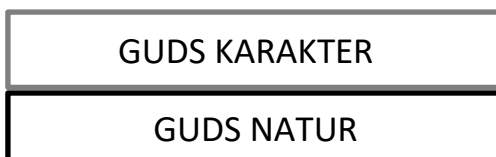

Fig. 1.1

I skaperverket finner vi at alt har noe iboende, altså sin egen natur. Derimot er det bare Gud, mennesker og skapninger i himmelrommet som har kapasitet til å være personer. En person kan være personlig og fungere i relasjoner. Kvalitetene som gir evne til å være en person er ånd og hjerte, tanke, vilje og samvittighet. Med dette følger også andre kvaliteter som kreativitet, følelser og minne. Mennesket er gitt en unik rolle i skaperverket fordi vi er skapt i Guds bilde. Vi bærer en Gud-likhet i oss. Dette gjør oss i stand til å leve i relasjon med Gud og andre. Denne likheten legger også premisset for vår egen hensikt, siden den er en refleksjon av Elohiym, det evige fellesskapet.

Guds natur er egentlig amoralske, iboende og naturlige kvaliteter. Der Skriften vitner om Gud er det viktig at vi leser det Skriften sier og ikke lar Skriften «bekrefte» filosofiske betraktninger som har sin opprinnelse andre steder. Gud beskrives som allmektig,¹⁸ evig,¹⁹ ånd,²⁰ relasjonelt nærværende²¹ og vitende om alt som kan vites.²² Han åpenbares også som et treenig fellesskap, Far, Sønn og Hellig Ånd. Vi lærer at Gud tenker, tar beslutninger og har samvittighet. Sammen med dette beskrives han også som umålelig. Gjennom din egen lesing av Skriften kan du kanskje legge til andre attributter som er i Guds natur. Poenget her er at den evige Gud har en natur i sitt vesen.

TANKE	VILJE	SAMVITTIGHET
FAR	SØNN	HELLIG ÅND
RELASJONELT NÆRVÆRENDE UMÅLELIG		
ALLMEKTIG	VET ALT SOM KAN VITES	
ÅND	EVIG	

Fig. 1.2

I Guds natur finnes kapasiteten til å være personlig. En person har evne til å investere seg selv i en relasjon. Hele Skriften underbygger og bevitner den relasjonelle Gud. Sorgen han kjente da synden vokste stor, vitner om smerte ved brutte relasjoner. Gjennom hele Israels historie handler det om nærhet og relasjon; far og barn, ektemann og hustru. Det relasjonelle ved Gud er også et grunnpremiss for hans egen verdi. Dermed

¹⁸ 1 Mos 17:1

¹⁹ 1 Mos 21:33

²⁰ Joh 4:24

²¹ Sal 139:7

²² Sal 147:5, Sal 139:4

blir det offeret Guds Sønn gav enormt på den kosmiske skalaen. Jesus gav sitt eget liv for å gjenopprette relasjonen mellom Gud og det skapte. Selve kapasiteten til dette ligger i Guds natur. Det er vesentlig for å ha tillit til at vi virkelig relaterer til en person, at Gud også har potensiale og kapasitet til å forvalte sitt vesen på andre måter enn det han har valgt. Dermed ligger det enorm verdi i at han trofast, i all evighet, har vært den han sier han er.

Vi har gitt oss selv et stort dilemma ved å la tidlig gresk filosofi prege vårt syn på Gud. Noahs sønn, Jafet, fikk en velsignelse av sin far som sa: «*Gud skal gjøre det vidt for Jafet ...*»²³ Ser vi den indo-europeiske etnisitet som Jafets arvinger, finner vi en styrke i å bruke tanken til analyse, filosofi og ideer. Noahs profeti har blitt oppfylt ved at vestlige ideer og filosofi har nådd ut til hele verden og preget den på godt og vondt. Dermed er det lett at vi prøver å fange Gud i et tankesett; en idemasse vi selv kontrollerer, uten å leve i nærhet til den sanne Gud. Når vi skaper filosofiske beskrivelser av Gud som ikke er tatt fra Skriften, er det vi som styrer kunnskapen heller enn at den kommer fra en levende relasjon. Mennesker som Moses og David vitnet om Gud ut i fra sin relasjon med ham. Spørsmålet blir derfor aldri hva vi kan om Gud, men om vi kjenner ham. Om Skriften var en systematisk utlegging av Gud, ville mange bli fristet til å kunne alt om ham, uten å kjenne ham. Dette er det samme som å spise fra treet til kunnskap om godt og ondt. I stedet er Skriften en invitasjon til å stige inn i relasjonen med Gud for å kjenne ham og lære hans veier.

Gjennom å bli kjent med Gud i et personlig forhold kan vi lære å verdsette den han har valgt å være, på grunnlag av sine

²³ 1 Mos 9:27

naturlige egenskaper. Sann tilbedelse er et resultat av åpenbaringen vi får gjennom vedvarende nærhet til Gud.

Vi er skapt i Guds bilde. Menneskets naturlige evner er så begrensede i forhold til Guds umålelige evner, at det blir nærmest latterlig å skulle sammenligne. Det viser seg også at det ikke er våre naturlige evner og kapasiteter som opptar Gud mest, men hvordan vi forvalter det vi er gitt.

Det er åpenbart at mennesket er mest opptatt av Guds karakter; hvem han er. Fordi vi er relasjonelle blir karakter essensielt. Karakterstyrke under-bygger kvaliteten på en relasjon. Guds karakter handler om den personen han har valgt å være. Vi bygger tro og tillit på det karakterbeviset vi har erfart. Det står skrevet at «*Gud er kjærlighet*».²⁴ Om dette var i Guds natur så ville det også vært i menneskets natur, fordi vi er skapt i Guds bilde. Dermed må vi forstå Guds kjærlighet som et karakteruttrykk. Dette handler også om å forstå kjærlighetens natur. I den må det være en opprinnelse til å skape, eller evnen til å være opprinnelsen til noe som aldri før har eksistert. Om Gud ikke kunne gjøre noe annet enn å elske, ville kjærlighetens verdi forsvinne. Det er noe vågalt og risikabelt ved kjærligheten. Kan det være at Gud faktisk lever i denne risikozonen hele tiden? Karakter teller!

Hva var det Gud åpenbarte for Moses da han ba om å få se Guds herlighet?²⁵ Jo, han åpenbarte seg selv som:

- Barmhjertig
- Nådig
- Langmodig

²⁴ 1 Joh 4:8,16

²⁵ 2 Mos 34:6

- Rik på miskunn og sannhet

Disse beskriver Guds karakter. David lærte Gud å kjenne på samme vis.²⁶ Ja, selv Jona var uvillig til å gå til Ninive, fordi han kjente Gud som nådig og villig til å tilgi.²⁷ Dette er en Gud som lengter etter å vandre i nærhet til mennesker.

Hvordan lærer vi å stole på Gud? Kunnskapen om ham viser seg å være utilstrekkelig. Vi må *kjenne* Gud for å ha tillit til ham. Dette skjer ved at vi vandrer i tro til at han er den han sier han er. Troen er det som fører til vekst i kjærlighet.²⁸ Kjærligheten fører til vekst i innsikt, forstand og visdom.²⁹

Fig. 1.3

Dermed er det åpenbart at vi ikke lever i en verden som er mekanisk og maskinell, men relasjonell. Dette ser vi over alt, også i det naturlige skaperverket. Det finnes årsaks- og virkningssammenhenger over alt, men vi ser at disse sammenhengene kan både påvirkes og forstyrres.

Gud evner å forvalte sitt vesen. Han har gitt opprinnelse til kjærligheten, og er evig overgitt denne. Ja, «*slik har han elsket verden at han gav sin Sønn, den enbårne ...*»³⁰ Fordi Gud er en person har han investert seg selv dypt i skaperverket. Gud er et høyst moralsk vesen, i den forstand at han står for alt som er

²⁶ Sal 86:5

²⁷ Jona 4:2

²⁸ 2 Pet 1:5-8

²⁹ Fil 1:9,10

³⁰ Joh 3:16

godt, mens alt annet kalles mørke. Når Gud forteller oss hvem han er, mener han at det skal kunne erfares. Guds karakter står tuftet på Guds natur. Moses fikk flere åpenbaringer av Guds karakter. Mange av disse er bevitnet i Skriften. Du og jeg kan også få disse åpenbaringene. Det vil være den samme Gud som åpenbares, men når det blir personlig og relasjonelt skaper det liv.

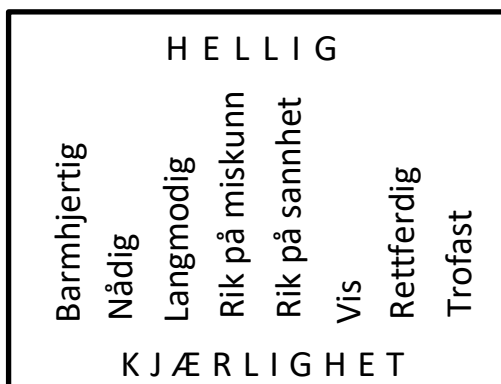

Fig. 1.4

Illustrasjonen i figur 1.4 viser hva som strømmer ut av Guds kjærlighet. Dette er bare litt av det Skriften viser oss. Guds vesen oppsummeres også i ordet *hellig*, noe som betyr at han er overgitt, innviet og ren. Hos Gud er ikke kjærligheten en vag udefinert opplevelse. Der får den klar definisjon, slik at vi også lærer hva som ikke er kjærlighet.

I *En som er god* hevdes det at summen av Guds natur og karakter er innholdet til sann godhet, lik den som ble åpenbart for Moses da han ba om å få se Guds herlighet. Når Gud skapte, endte han med å evaluere verket og si at det var veldig godt. Dette harmonerer også med tanken om at et produkt er resultatet av det som ble investert for å lage det.

Det gode var ment å være helt naturlig og daglig. Samtidig representerer det Guds ypperste på alle vis. Da handler det ikke om et perfekt ytre, men et perfekt indre. Det relasjonelle skaperverket skulle gjennomsyres av alt det gode i den grad at det ble en opplevelse av lykke. Edens hage var et lykkelig sted å være, fullt av glede, overflod, fred, orden og skjønnhet.

Det er vesentlig å forstå at Gud i sin fylde også gir definisjon til alt annet. Når han sier at noe er godt, er det fordi han selv er god, og alltid søker det beste. Dermed blir det viktig å forstå Guds natur og hans karakter som årsak til skaperverket i alle dets bestanddeler. I sin opprinnelige form vil vi alltid kunne finne en Gud-likhet.

For å få et gitt resultat må både prosess og innhold være riktige. Endres en av disse vil også resultatet endres.

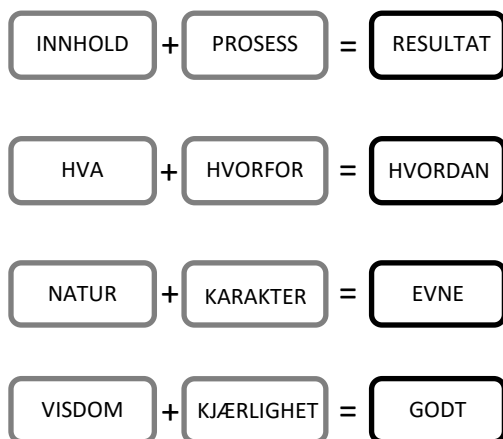

Fig. 1.5

Det er et sentralt punkt i vår forståelse at vi griper Guds uforanderlige natur. Dette premisset må vi også føre over på skaperverket. Den natur som er nedlagt har også med identitet å gjøre. I kjernen av dette ligger det at Guds visdom vedvarer. Visdom og innsikt handler om å forstå tingenes natur, det iboende, slik at det kan forvaltes på beste vis. Gud har denne visdommen. Kunnskap og forstand er visdommens medvandrere.³¹ Paulus skriver til filipperne: «Og dette ber jeg

Fig. 1.6

om, at deres kjærlighet må bli mer og mer rik på kunnskap og all innsikt.»³² Her ser vi at kjærligheten er den som bærer kunnskapen, altså må karaktervekst skje for at en skal bære vekst i visdom, kunnskap og forstand.

Dette samspillet understreker at Gud er et helt vesen. I hans bilde er vi skapt, til å være hele. Når vi fragmenterer får vi problemer. I dagens informasjons- og kunnskapssamfunn er dette fullstendig ute av proporsjon. Altfor mye av vår utdanning legger lite eller ingen vekt på karakterutvikling. Kunnskap uten karakterstyrke kan være en farlig kombinasjon. Dette er en av grunnene til at barn har foreldre. I dag ender vi

³¹ Ordsp 2:3-7

³² Fil 1:9

ofte opp med fragmenterte og dysfunksjonelle samfunnsborgere. Aldri før har vi hatt tilgang til mer informasjon og kunnskap enn i dag. Samtidig løper vi risikoen at vi blir svake i vårt indre fordi karakterstyrke aldri utvikles. Gud er vår modell til etterfølgelse. Vi ser også at han er mye mer interessert i at vi skal stole på hans karakter, enn at vi skal fylles med kunnskap. Dette er åpenbart sekundært, selv om det også er en helt forventet følge av et liv i vekst.

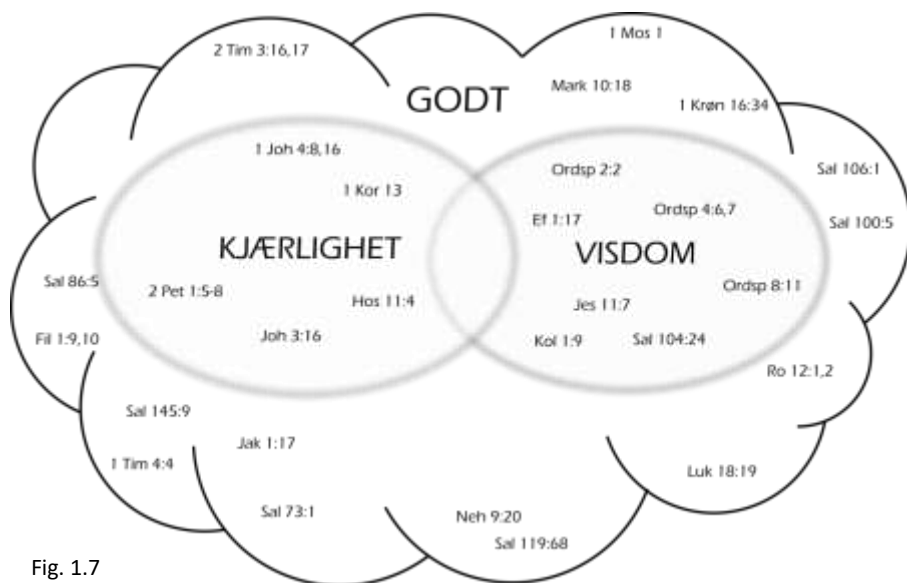

Fig. 1.7

*Essensen i Guds godhet er summen av hans karakter og hans natur;
kjærlighet og visdom.*

Ofta blir det lagt vekt på hvorvidt vi skal *være* eller *gjøre*, altså om det viktigste er hvem vi er eller hva vi gjør. Skapt i Guds bilde er vi skapt til helhet. Vår identitet som Guds skaperverk er essensiell, samtidig som dette livet alltid også vil gjøre noe. Det som opptar Gud mest er å ha relasjon med oss. Vi er alle forskjellig utrustet.

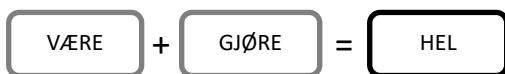

Fig. 1.8

Vi har lært at Gud er hel. Det er dette som gjør ham til den han er. Går vi litt dypere finner vi at Gud har en natur, iboende kvaliteter, bare fordi han eksisterer. Så har Gud karakter; forvaltningen av sitt vesen. Summen av alt dette kalles *godt*. Gud er god.³³ Han skapte alt veldig godt.³⁴ Guds godhet er også det som leder oss til omvendelse.³⁵

I fortsettelsen skal vi bruke et bilde som trekker paralleller fra naturen. Når vi planter noe i jorden, skjer det mye vi ikke kan se med øyet. Likevel ser vi at noe vokser opp, definert av genetisk informasjon (DNA), men også påvirket av vekstfaktorer som jordsmonn, mineralrikhet, vannkvalitet, luftkvalitet, sollys, tetthet, og så videre.

Et tre kan illustrere Guds kvaliteter.

³³ Luk 18:19

³⁴ 1 Mos 1:31

³⁵ Rom 2:4

Det vi har sett på så langt er selve fundamentet til LivsKART. Gud er det første premisset. Han er fra evig tid. Han er Skaperen, Opphavet, Begynnelsen, Kilden, Klippen, Livet, Visdommen, ja den som definerer alt. Hensikten er å gi et rammeverk som du kan fylle med innhold gjennom din egen livsvandring. Når du ser den visuelle presentasjonen av LivsKART, leses den i utgangspunktet fra bunnen og oppover. Siden, når du har fått mer forståelse, vil du nok bedre se helheten. Det som også er viktig, er at du inkluderer hva du selv har lært gjennom Skriften.

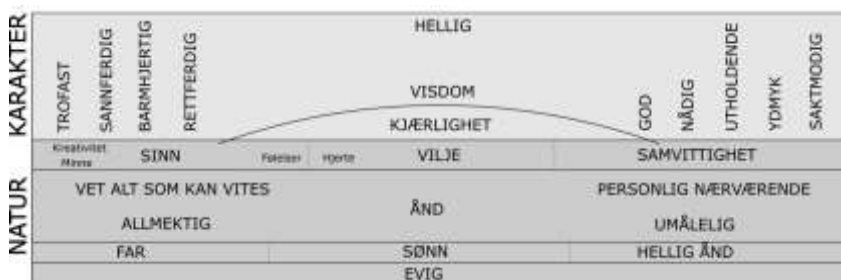

Fig. 1.10

Gud er levende og ønsker at vi skal erfare ham. Det som står her har ingen verdi dersom du ikke *lever* i sannhetens realitet. Det handler derfor om å bli kjent med den sanne Gud og erfare at han er den han sier han er. Hvert eneste karakteruttrykk vil ha en dybde som virker uuttømmelig. Vi kan alltid lære mer om Guds barmhjertighet, godhet, nåde og rettferdighet. Det handler først om å tro på ham. Når vi vandrer i tro til Gud, betyr det at vi overgir oss til sannheten i livets realitet. Troen åpner veien for at Gud kan bli virkelig for oss. Når vi leser Skriften kan vi meditere på det vi leser og feste det til minnet.

Vi kan erklære sannheten over våre liv. Så kan vi stå på sannheten i møte med livets mange situasjoner.

Dermed har vi introdusert det første og viktigste premisset for hele vår eksistens. Rundt dette vil du finne det store slaget. Kampen handler om Guds vesen, hans natur og karakter. Hans tålmodighet, utholdenhet, trofasthet og saktmodighet, burde i seg selv være grunn til å gi ham oppmerksomhet. Vi kan ikke unnlate å ta standpunkt til en som så grundig har sagt at han er livets opprinnelse, og den som vil møte alle våre behov. Han er svaret på alle nasjoners søken etter identitet og hensikt.

Fig. 1.11

Det første premisset: Gud

Sannhet

Finnes sannhet? Med utgangspunkt i vårt første premiss blir jo dette en følge. Jesus sa at han er sannheten.³⁶ Ordet som skapte alt er altså selve sannheten. Fra hebraisk har vi ordet *emeth* som oversettes *fast, etablert, sannhet, trofast, stabilitet, pålitelig og vedvarende*. Fra gresk har vi ordet *aletheia* som oversettes *objektivt, sant, i virkeligheten, sikkert og faktisk*. Med Skriften som veileder er det klart at sannhet finnes. Videre lærer vi at sannheten er en person, med følgen at sannheten er relasjonell. Samtidig som den er relasjonell er den en absolutt referanse, objektiv, etablert og pålitelig. Pilatus uttrykte det velkjente spørsmålet da Jesus stod for retten: «*Hva er sannhet?*»³⁷ Mange har stilt det samme spørsmålet, men ikke alle er villige til å erkjenne hva som er sannhet. At vårt første premiss (Gud eksisterer) finnes, er den første sannhet. For oss blir dette en objektiv referanse, hvor sannhet ikke er avhengig av oss, men finnes uansett hva vi måtte mene og tenke. Gud eksisterer, enten vi tror det eller ikke. Dette slår Skriften fast i sitt vitnesbyrd. Den som ikke er villig til å prøve denne påstanden, står foran nok et moralsk dilemma.

³⁶ Joh 14:6

³⁷ Joh 18:38

Sannhet er både objektiv og relasjonell. Fra Guds natur og karakter får vi det absolutte fundamentet til vår eksistens. Da Gud skapte, forpliktet han seg ved å gi skaperverket identitet, individualitet, hensikt og definisjon. Når vi leser beretningen om skapelsen lærer vi sannhet. Der la Gud ned klart definerte element, samtidig som de var relasjonelt knyttet til resten av skaperverket. Himmel og jord, lys og mørke, gress, planter, frukttrær, alle etter sitt slag. Et mylder av levende skapninger i luften, på jorden og i vannet, alle etter sitt slag. Kronen på verket var mennesket, skapt i Guds bilde. Til mann og kvinne skapte han dem. Dermed la Gud ned i hele skaperverket en iboende natur, identitet, kvaliteter, evner og egenskaper som ville vedvare. Fordi alt var veldig godt når Gud var ferdig, var det Guds ypperste som ble satt på jorden. Himmelleger, vekster, dyr og mennesker er tuftet på vedvarende objektiv sannhet. Uten denne referansen vil det være umulig å ha rette relasjoner. Alt blir forvirring og kaos når det ikke finnes en absolutt referanse. Gud skapte alt tydelig definert. Vi må gå inn i Skriften for å få hjelp til å definere vår eksistens. Den blir en veileder til gjenopprettelse og etterfølgelse.

Vi ser at Skriften har vist oss hva sannhet er. Gud selv er referansen. Jesus sa: «Jeg er veien og sannheten og livet. Ingen kommer til Faderen uten ved meg.»³⁸ Når Skriften også sier at det var gjennom Jesus alt ble til, kan vi prøve oss på følgende enkle definisjon:

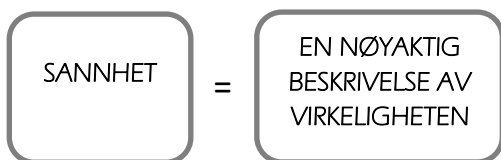

Fig. 2.0

³⁸ Joh 14:6

Jesus er nemlig den opprinnelsen som har beskrevet vår virkelighet. Dermed kan vi alltid med trygghet gå til han når vi har behov for å få definert vår verden. David skrev: «*Ditt ord er en lykt for min fot og et lys for min sti.*»³⁹ Ordet er det som gir den store sammenhengen og kan samtidig gi ledelse til hvert et steg vi tar. I forhold til våre liv kan vi forstå virkeligheten slik Paulus beskriver det da han skriver: «*Må han selv, fredens Gud, hellige dere helt gjennom, og må deres ånd, sjel og legeme bevares fullkomne, ulastelige ved vår Herre Jesu Kristi komme!*»⁴⁰

Skriften bekrefter at vi lever ved tro. Den vantro vil ha en tilnærming lik den vi ser hos Tomas, da han måtte røre Jesu sår for å tro. Jesus sa at det var mer salig å tro uten å se.⁴¹ Det vakre med Tomas, er at hans hjerte var mykt og han omvendte seg når bevismengden ble tilstrekkelig. Her finner vi det som har blitt mye av vitenskapens svøpe. Fordi den har en tvilers tilnærming, vil den ikke kunne føre til sann åpenbaring. Den vitenskapelige modell er empirisk og ofte materialistisk. Dermed er den bundet til kun å oppdage sannhet innenfor veldig begrensede rammer. Spennende og utfordrende som det er å gjøre vitenskapelige oppdagelser, kan vi ikke la vitenskap bli vår veileder. Mange av de vitenskapsmenn og -kvinner som har gjort store oppdagelser har også bevitnet at de bar et større perspektiv; nemlig at alt var satt i en sammenheng hvor der var en Skaper og en opprinnelse.⁴² De hadde altså en tro som fundament for den kunnskapen de oppdaget. Slik har oppdagelser vært gjort innenfor biologi, fysikk, kjemi, astronomi, geologi og mange andre områder.

³⁹ Sal 119:105

⁴⁰ 1 Tess 5:24

⁴¹ Joh 20:29

⁴² Francis Bacon, Galileo Galilei, Blaise Pascal, Robert Boyle, Isaac Newton og flere.

Sannhet eksisterer. Vi finner den i det åndelige, i det sjelelige og det legemlige. Vi har full frihet til å være uenige, men konsekvensen rammer oss selv, siden vi da stiger ut av det som definerer våre liv. Uten sannhet vandrer vi i mørke. Der er det forvirring, død, ødeleggelse, håpløshet og tomhet.

I figur 2.1 finner du en skisse som illustrerer hvordan vi kan la det gode være kilden på alle livets områder. Gud har skapt alt. Han er sannhet og når vi bygger våre liv på sannheten er vi også fri.⁴³ «Og dette er det evige liv, at de kjenner deg, den eneste sanne Gud, og ham du utsendte, Jesus Kristus.»⁴⁴

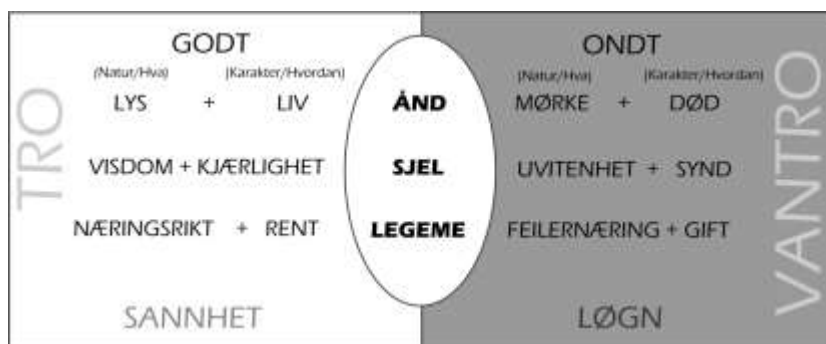

Fig. 2.1

Hvordan kan vi prøve om noe er sant?

- Er det i henhold til Skriften?
- Er det samstemt med Guds natur og karakter?
- Virker det i rammeverket av det høyeste bud? (Elske Gud, din neste og deg selv)

⁴³ Joh 8:31,32

⁴⁴ Joh 17:3

- Er min samvittighet uplettet? (Loven skrevet i våre hjerter)

Det vi oppdager når vi snakker om sannhet, er at den også er oppfyllelsen av vårt potensiale i Gud. Sannhet ber om alt vi er. Sannheten må voktes, samtidig som den blir vår frihet. Den definerer det sanne livet hvor vi får anledning til å gi alt vi er, og leve! Derfor er det også Skriften sier: «*For Guds rike består ikke i ord, men i kraft.*»⁴⁵ Det er en virkelighet som skal leves. Gud er livets kilde og den kraften som trengs. Gjennom relasjonen med ham har vi også livets Ånd som gir kraft, både i ånd, sjel og legeme.⁴⁶

Det må presiseres at når sannheten er relasjonell, så betyr det ikke at den er relativ. Sannhet endres ikke fordi en setter den inn i en relasjonell sammenheng. Det finnes iboende absolutte sannheter på alle områder. Samtidig har vi også kontekstuelle, relasjonelle sannheter. Ingen av disse gjør sannhet til noe relativt. Vi aner også at det finnes ulike kategorier av sannhet. Det er forskjell på å si «*Gud eksisterer*» og «*Jeg er i veldig godt humør i dag*», selv om begge utsagnene er helt sanne. Det første er absolutt (og objektivt), mens det andre er relasjonelt (og subjektivt).

Sannhetens kjerne er at absolutter finnes fordi Gud eksisterer. Skaperverket er bygget på dette fundamentet. Dermed kan vi også forvente å finne mye åpenbaring av Gud i selve skaperverket. Dette gjør det desto viktigere å kjenne Gud som den han virkelig er, fordi vi da kan leve et liv i harmoni med sannhet, ikke i utakt og konflikt.

⁴⁵ 1 Kor 4:20

⁴⁶ Rom 8:10,11

Fig. 2.2

Det andre premisset: Sannhet

Mennesket

Gud skapte mennesket i sin egen lignelse. Ikke noe annet i skaperverket har fått denne unike rollen. Basert på de to første premissene, finner vi solide argument som bekrefter at mennesket er i en særstilling på så mange vis.

Leser vi Skriften, blir det klart at det er noe spesielt ved å være skapt i Guds bilde. Vi er som en projeksjon av den gode Gud, satt til å leve på jorden, nært knyttet til ham.

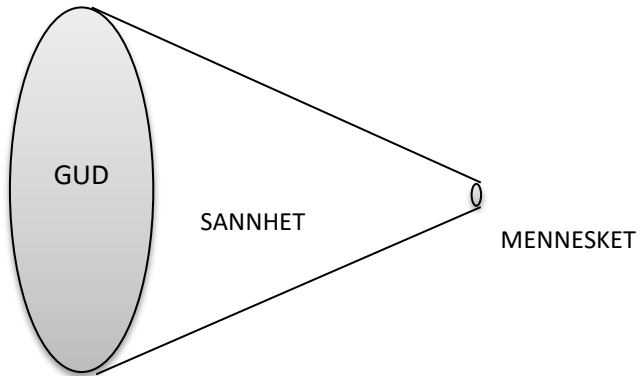

Fig. 3.1

Menneskets største befrielse er dermed å forstå Gud rett. Han er i alle ting vår kilde. Da forstår vi at denne umålelige

personen har uttrykt seg i bittesmå nano-versjoner av seg selv, kalt mennesker.

Ved å forstå Gud kan vi gripe sannheten at vi også er gitt en menneskenatur som ligner på Guds natur, bare begrenset. Der Gud er umålelig er vi målelige. Der hans krefter er uten grenser, er våre svært begrenset. Der Guds kunnskap strekker seg over alt som kan vites, er vår kunnskap liten. Der Gud er personlig nærværende uansett sted, kan vi bare være på ett sted i gangen. Der våre tanker kan forholde seg til ett spor i gangen, kan Gud forholde seg til hele skaperverket. Det finnes ingen som Gud. Det finnes heller ikke noe som mennesket i det skapte. På underfullt vis er vi vevd sammen til unike individ. Som mennesker er vi like, men som individ helt unike. Skriften sier klart at mennesket er skapt i Guds bilde, noe som gir alle mennesker helt lik verdi. Denne verdien er iboende fordi vi er mennesker. På det tidspunkt et nytt menneske er unnfanget, er det i realiteten et individ med verdi lik ethvert annet menneske. Dette er sannhet.

Skriften sier at da det første mennesket var formet, så Gud at det ikke var godt for mennesket å være alene. Han lot mennesket falle i en dyp søvn og tok en av menneskets sider og lukket igjen med kjøtt. Slik ble hann-mennesket og hunn-mennesket til. Begge er Guds bilde, lik i verdi. Når Skriften sier: «*til mann og kvinne skapte han dem*»⁴⁷ så er det den gode Gud som igjen erklærer sitt ypperste.

Vi er skapt i Guds bilde og gitt evner og kapasitet til å leve i relasjoner. Fordi Gud skapte oss i sitt bilde, lærer vi også hvor høyt han setter verdien av våre egne valg. Kjærligheten har sin opprinnelse i individet. Gud viser enorm respekt for

⁴⁷ 1 Mos 5:2a

menneskenes potensiale til å regjere egne liv. I samfunnet med hverandre er det viktig at vi også gjør det samme. Ofte er vi så tilbøyelige til å ville kontrollere andre og fjerne deres verdi som likeverdige. Dette er noe av det sentrale Gud måtte gjøre noe med. Som i historien med Kain og Abel ser vi at med Kains synd kom også behovet for å kontrollere andre. Han gjorde dette ved bruk av makt.

Sant menneskeverd blir noe vesentlig som vi må ta tak i. Når vi skal gjøre disipler av nasjonene ligger dette sentralt, nettopp fordi Jesus ga sitt liv for å sette oss fri fra den synd som også ønsker å kontrollere andre mennesker.

Sammen med dette må vi forstå hvordan mennesker utvikles, fra umodenhet til modenhet. Dette er igjen sentralt i vår forståelse av evangeliet om Guds rike.

Relasjoner bygget på kjærlighet fordrer at vi forvalter våre liv slik at karakter bygges. Dette leder oss til det neste premisset.

Fig. 3.2

Det tredje premisset: Mennesket

Ansvar

Det har blitt sagt at verdi forplikter. Å være skapt i Guds bilde gjør mennesket til noe unikt i skaperverket. Den verdien vi har ved å være Guds bilde, fører sammen med våre evner, til et ansvar. Det handler i bunn og grunn om vår kapasitet til å gi respons og forvalte det underfulle vi besitter. På engelsk har vi ordet *responsibility* som beskriver en evne til å gi respons.

Dermed ser vi at mennesket er satt over resten av det skapte, for å ta ansvar for våre liv og forvalte skaperverket, akkurat som Gud sa det. «*Vær fruktbare og bli mange, fyll jorden og legg den under dere og råd over havets fisker og himmelens fugler og over alt levende som rører seg på jorden.*»⁴⁸

Vårt ansvar er i opprinnelsen Guds gave til mennesket, slik at vi kan uttrykke vår kjærlighet til Gud, mennesker og skaperverket gjennom våre liv. Ansvar er dermed en positiv mulighet, ikke en byrde. En annen måte å se ansvar på er å bruke ordet potensiale. Gud skapte mennesket for å være dets kilde til alt det gode. Når vi kjenner sannheten, ligger vårt potensiale i å leve opp til det vi forstår, altså å ta ansvar. Vi

⁴⁸ 1 Mos 1:28

kommer inn i verden som verdifulle mennesker, men også uskyldige og umodne. Dermed ligger ingen ansvar på et nyfødt barn. Barn fødes og skal først lære å *være* før de kan gjøre noe. Etter som de vokser i sin identitet og får opplæring skapes en ramme for deres potensiale. Mennesker som vokser opp i sannhetens lys, blir istandsatt til et liv i frihet. Siden vi er skapt for å vandre i tro og kjærlighet er det ingen automatikk i dette. Ethvert individ må selv velge å gi respons og ta ansvar. Det er mange faktorer som spiller inn her, men det Gudgitte potensialet er noe alle har.

I dagens samfunn hvor kunnskap og informasjon er så lett tilgjengelig, hopper vi ofte over den modningen som styrker vårt indre, altså karaktervekst. I utdanningen blir en ofte testet på kunnskap og besittelse av informasjon, men ikke den grunnleggende bærebjelken som karakterstyrke er. Uten Skriftens livssyn forsvinner tanken om at mennesket har en indre verden som må styres og forvaltes.

Mennesker som ønsker å leve etter sine syndige og kjødelige begjær, vil lett godta filosofier som prøver å gjøre bort med vår unike rolle i verden. En ønsker å være unik, men ikke ta ansvar. Da reduseres mennesket til et dyr som lever etter instinkt eller følelser. Eller det blir en «mekanisk» organisme som ikke har noen evner til å råde over seg selv. Dette skaper ødeleggelse på alle plan.

Jesus har vist oss det enorme potensialet som ligger i det å ta ansvar. Han ga sitt eget liv for at hele skaperverket skal kunne forlikes med Gud og bli gjenopprettet. I denne kjærlighetens og nådens gave ligger ditt og mitt potensiale også, nemlig å gi respons og overgi våre liv til han som er veien og sannheten og livet.

Jesus kom til jorden og levde et rent liv. Han viste oss at det finnes håp, og nå er veien åpen for alle som omvender seg. Å ta ansvar for våre egne liv skulle være den største glede fordi vi da kommer under velsignelsen til den evige gode Gud. Her ligger det en glede og et håp for alle som svarer på kallet. Han har gitt mennesket verdi, og vår respons kommer fra å erkjenne denne sannheten.

Dermed har vi sett på fire av de grunnleggende premissene for hele vår eksistens. **Gud** er selve fundamentet. På ham står alt annet. Han er kilden og opphavet. Fordi han eksisterer har vi **sannhet**. Den definerer livets rammeverk og er både objektiv og relasjonell. Gud har skapt alt og gjorde **mennesket** i sin egen lignelse. Vi er lik Gud. Den unike rollen og verdien vi har setter oss i en særstilling når det gjelder potensiale. Dette gir oss også **ansvar**, muligheten til å leve våre liv med Gud som kilde, fylt av sannhet og forståelsen av menneskets rolle i verden. Når dette blir fylt med liv er det ingen ende på hva Gud kan utrette!

Fig. 4.1

Det fjerde premisset: Ansvar

Skaperverket

Som det fremstilles i *En som er god*, er det lett å få inntrykk av at Gud hadde en sterk opplevelse av lykke da han var ferdig med skaperverket, og hvilte på den syvende dagen. Edens hage betyr også *gledens hage*, hvor alt var skapt for å stimulere sansene og være til glede. Fordi vi ikke har noe rammeverk for virkelig å forstå hva Guds egentlige hensikt var, er det også vanskelig å forstå dybden i sorgen han kjente da menneskene vendte seg bort fra ham og vandret sin egen vei.

Like fullt, skaperverket var fantastisk og utmerket da Gud var ferdig. Det yret av liv og menneskene hadde en opplevelse av både skjønnhet og overflod. Dette var verket til den Gud som ønsket å være kilden og velsigne skaperverket. Mennesket ble satt til å dyrke og vokte hagen.

Skaperverket består av mer enn den materielle verden. Det vi først leser er at «*I begynnelsen skapte Gud ...*» Leser vi den hebraiske teksten nøye ser vi at det står «*I begynnelsen skapte Gud(fl.) himlene(fl.) og jorden.*» I 5. Mosebok leser vi: «*Se, himlenes himler, jorden og alt det som er på den, hører Herren din Gud til.*»⁴⁹

⁴⁹ 5. Mos 10:14

Dermed blir skaperverket enda større enn det enorme universet vi kan observere. Det finnes en åndelig verden som vi ikke aner omfanget av. Det vi lærer, er at Gud har sin trone der, og at det i tillegg finnes et himmelrom hvor makter og myndigheter opererer. Dermed kan vi i alle fall identifisere tre himler når vi leser Skriften. Den himmel vi ser når vi løfter vårt blikk, det sted hvor makter og myndigheter, engler og fyrster er, og den himmel hvor Gud sitter på sin trone omgitt av hele sin hær.

I skriftstedet fra 5. Mosebok brukes det hebraiske ordet *shamayim* for himmel og det står «*shamayim shamayim shamayim Yehovah 'elohiym 'erets*», noe som indikerer flere himler i skaperverket. Dermed er det mye mer til skaperverket enn det øyet kan se. Fra Skriften lærer vi også at det finnes andre skapte vesen, som engler og Guds tjenere i himmelrommet. Disse vesenene som opererer der, har også moralsk kapasitet. Noen valgte å gjøre opprør mot Gud. Det vi lærer er at når moralske vesen stiger ut av sannheten og inn i mørket, så rammer konsekvensen en selv. Gud er for all tid det absolutte fundamentet. Dette er han veldig trygg på.

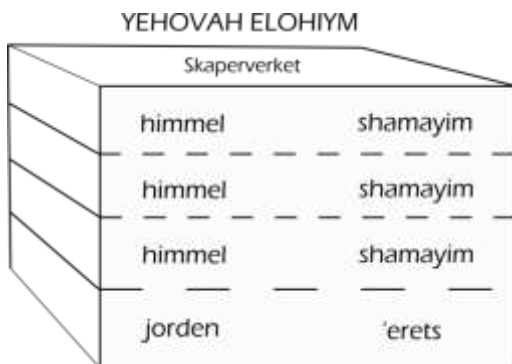

Fig. 5.1

Det Gud skapte

Når vi lever i en verden hvor vi kan observere at skapningen ligger under forgjengelighet, vil vi også kunne merke en

tiltagende polarisering. Johannes sier at hele verden ligger i det onde.⁵⁰ Fra den greske teksten kan vi forstå det slik at verden ligger i *påvirkningen* av det onde, ikke at den i natur er ond. Dilemmaet er et moralsk dilemma, ikke skaperverkets natur. Likevel er dette også lagt under forgjengelighet og «*lengter etter at Guds barn skal bli åpenbart.*»⁵¹ Grunnen til denne lengselen er håpet om frigjørelse fra forgjengelighetens slaveri. Skriften bekrefter ofte Guds plan om å gjenopprette skaperverket, ikke tilintetgjøre det.

I Salme 104 leser vi at «*Han grunnfestet jorden på dens støtter, den skal ikke rokkes i evighet.*»⁵² Videre står det: «*Du sender din Ånd ut, de blir skapt, du gjør jordens skikkelse ny igjen.*»⁵³ Gjennom profeten Jeremia sa Gud: «*For se, jeg skaper en ny himmel og en ny jord. Og de første ting skal ikke minnes, ingen skal mer komme dem i hu. Ja, gled og fryd dere til evig tid over det jeg skaper.*»⁵⁴ Paulus skrev til menigheten i Korint: «*For dette forgjengelige må bli ikledd uforgjengelighet, og dette dødelige må bli ikledd udødelighet.*»⁵⁵

Johannes åpenbaring bekrefter det som skal skje. «*Og jeg så en ny himmel og en ny jord. For den første himmel og den første jord var veket bort, og havet er ikke mer.*»⁵⁶ Her er det ulik forståelse av hva som skal skje. Går vi inn i den greske teksten, ser vi at ordet som oversettes *ny* er det greske *kainos*. Det finnes også et annet ord, *neos* som oversettes *ny*. Den kanskje beste illustrasjonen av meningen i disse ordene ble gitt av Jesus da han sa: «*Nei, ny [neos] vin fyller vi i nye [kainos] skinnsekker, da blir begge deler*

⁵⁰ 1 Joh 5:19

⁵¹ Rom 8:19

⁵² Sal 104:5

⁵³ Sal 104:30

⁵⁴ Jes 65:17,18a

⁵⁵ 1 Kor 15:53

⁵⁶ Joh Åp 21:1

bevart.»⁵⁷ Ordet *neos* betyr **ny i forhold til tid**, mens *kainos* betyr **ny i forhold til kvalitet**.

Paulus skriver til korinterne: «Derfor om noen er i Kristus, da er han en ny [*kainos*] skapning, det gamle er forbi, se, alt er blitt nytt [*kainos*].»⁵⁸ Det er altså noe kvalitativt som endres når vi blir født på ny. Samtidig kan vi også forstå det som noe *forny*et, hvor det gamle er borte.

Det opprinnelige skaperverket gikk under dom gjennom floden. Der ble skaperverket betydelig forringet kvalitativt, tydelig lagt under forgjengelighet. «Men de himler og den jord som nå er, er ved det samme Guds ord spart til ilden. De blir holdt oppe til den dag da de ugudelige mennesker skal dømmes og gå fortapt.»⁵⁹

Da Jesus avsluttet lignelsen om såmannen, sa han: «Åkeren er verden. Det gode kornet er rikets barn. Ugresset er den ondes barn. Fienden som sådde det er djevelen. Høsten er enden på denne tidsalder. Høstfolkene er engler. Likesom ugresset blir sanket sammen og oppbrent med ild, slik skal det gå ved enden på denne tidsalder. Menneskesønnen skal sende ut sine engler, og de skal sanke ut av hans rike alt som volder anstøt, og de som lever i lovløshet. Og de skal kaste dem i ildovnen og de skal skjære tenner. Da skal de rettferdige skinne som solen i sin Fars rike. Den som har ører, han høre!»⁶⁰

⁵⁷ Mat 9:17b

⁵⁸ 2 Kor 5:17

⁵⁹ 2 Pet 3:7

⁶⁰ Mat 13:38-43

Peter skriver: «Men vi venter etter hans løfte nye himler og en ny jord, hvor rettferdighet bor. Derfor, mine kjære, når dere venter disse ting, så legg vinn på å bli funnet uten flekk og lyte for ham, i fred.»⁶¹

Noahs ark var et bilde på Jesus. Der ble de berget fra dommen som kom over synd og urettferdighet. Vi vet at jorden fortsatt stod etter flommen, men noe var kvalitativt dårligere. I dag har vi fått en ny pakt og evangeliet om Guds rike har nådd oss. Vår frelse fra dommen som skal komme er i sin helhet funnet i Jesus Kristus.

La oss igjen se hva Paulus skrev til menigheten i Korint. «For ingen kan legge en annen grunnvoll enn den som er lagt, det er Jesus Kristus. Men om noen på denne grunnvoll bygger med gull, sølv, kostbare stener, eller med tre, høy og strå, da skal det verk enhver har utført bli åpenbart. Dagen skal vise det, for den åpenbares med ild. Hvordan det verk er som hver enkelt har utført, det skal ilden prøve. Om det byggverk som en har reist, blir stående, da skal han få lønn. Brenner hans verk opp skal han miste lønnen. Men selv skal han bli frelst, men da som gjennom ild.»⁶²

Jesus, vårt eksempel, sa: «Kom til meg, alle som strever og har tungt å bære, og jeg vil gi dere hvile! Ta mitt åk på dere og lær av meg, for jeg er saktmodig og ydmyk av hjertet.»⁶³ Tidligere hadde han sagt til disiplene: «Salige er de saktmodige, for de skal arve jorden.»⁶⁴

Om Abraham skriver Paulus følgende: «For det var ikke ved loven Abraham eller hans ætt fikk det løftet at han skulle være arving til

⁶¹ 2 Pet 3:13,14

⁶² 1 Kor 3:11-15

⁶³ Mat 11:28,29

⁶⁴ Mat 5:5

verden (kosmos), men ved troens rettferdighet.»⁶⁵ Dette stemmer også overens med Salmen som sier «Himmelen er Herrens himmel, men jorden har han gitt til menneskenes barn.»⁶⁶

Da Jesus, Guds Sønn, kom til jorden var det altså ikke bare for å berge oss ut av det onde, men for at Guds rike skulle gjeninnta jorden. Derfor lærte han sine disipler å be «*Komme ditt rike. Skje din vilje, som i himmelen, så og på jorden.*»⁶⁷ Det er det onde som skal ryddes ut fra denne verden, ikke motsatt. Jesus sa til sine disipler: «*Meg er gitt all makt i himmel og på jord! Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler, idet dere døper dem til Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn, og lærer dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende!*»⁶⁸

Gud har gitt løfte om gjenopprettelse. «*For slik har Gud elsket verden (kosmos) at Han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på Ham, ikke skal fortapes, men ha evig liv. For Gud sendte ikke sin Sønn til verden (kosmos) for å dømme verden (kosmos), men for at verden (kosmos) skulle bli frelst (gjort hel) ved Ham.*»⁶⁹

Jesus startet denne prosessen for å gjøre verden hel igjen. «*Omvend dere, for himlenes rike er kommet nær!*»⁷⁰ «*Tiden er fullkommet, og Guds rike er kommet nær. Omvend dere og tro på evangeliet!*»⁷¹ «*Helbred de syke i byen, og si til dem: Guds rike er*

⁶⁵ Rom 4:13

⁶⁶ Sal 115:16

⁶⁷ Mat 6:10

⁶⁸ Mat 28:18b-20

⁶⁹ Joh 3:16,17

⁷⁰ Mat 3:2

⁷¹ Mark 1:15

kommet nær til dere!»⁷² «Men er det ved Guds finger jeg driver de onde ånder ut, da er jo Guds rike kommet til dere.»⁷³

Guds rike beskrives som noe dynamisk, noe som kommer og vokser. Det sammenlignes med surdeig og med frø, noe som skal utbre seg. Dermed er vår omvendelse og overgivelse også noe som må være fullstendig og altomfattende.

Når vi ser på skaperverket er det med et helbredelsesperspektiv, tanken om gjenopprettelse. Alt skal bli nytt, kvalitativt. Det onde skal ryddes bort og Jesus skal råde som konge. Ut i fra dette perspektivet blir vårt engasjement av stor betydning. «*Dere er jordens salt!*»⁷⁴ og «*Dere er verdens lys!*»⁷⁵ blir utsagn vi må ta til oss. Det er et fantastisk løfte som gis i Apostlenes gjerninger. «*Fatt da et annet sinn og omvend dere, så deres synder kan bli utslettet, for at lindrings-tidene kan komme fra Herrens åsyn, og han kan sende den Messias som forut er utkåret for dere, Jesus, ham som himmelen skal huse inntil de tider da alt det blir gjenopprettet som Gud har talt om ved sine hellige profeters munn fra eldgamle dager av.*»⁷⁶ Det skal komme helbredelse fra Gud. Jesus skal komme tilbake til jorden og gjenopprettelse skal skje.

Siden Gud har erklært dette som viktig, må vi sette det som et premiss i vår egen virkelighetsbeskrivelse. Da skjønner vi også at Gud legger mye i ordene *framtid og håp*⁷⁷ som erklæres i det profeten Jeremia skriver.

⁷² Luk 10:9

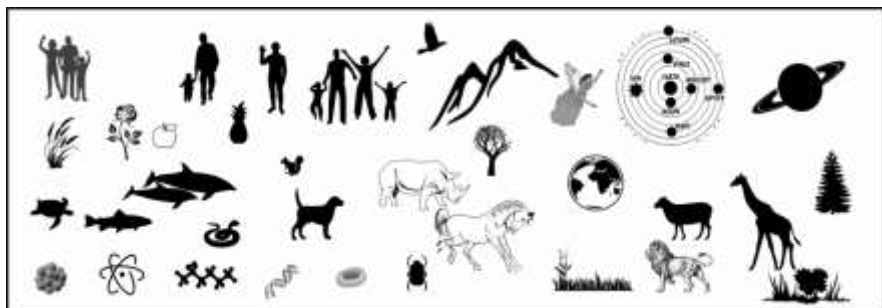
⁷³ Luk 11:20

⁷⁴ Mat 5:13a

⁷⁵ Mat 5:14a

⁷⁶ Apg 3:19-21

⁷⁷ Jer 29:30

Gud skapte alt med en hensikt. Hele skaperverket har en framtid i en forløst, helbredet og herliggjort tilstand.

Fig. 5.2

Dermed har vi introdusert de fem premisene som Skriften taler så klart om. Det er viktig å ta seg tid til å forstå disse, slik at vi kan bygge på solid grunn. Guds hensikter finner vi i dette rammeverket: **Gud** eksisterer, **Sannhet** finnes. **Mennesket** er unikt i skaperverket. Fordi vi er skapt i Guds bilde er vi verdifulle og har **ansvar**, og til sist at **skaperverket** er uttrykket hvor våre liv manifesteres.

Det femte premisset: Skaperverket

Fig. 5.3

Verden

Det må ha vært ufattelig stort å beskue det Sønnen gjorde da han skapte alt. Tenk bare planleggingen som hadde gått inn i forberedelsen av denne enorme kosmiske symfonien. Det lille vi har oppdaget så langt gir rikelig med grunn til tilbedelse. Kjærlighet, visdom, omtanke, barm-hjertighet, sannhet, nåde, rettferdighet, trofasthet, langmodighet og alt det andre som ble vist fram i det skapte, er et herlig vitnesbyrd. Fra skapelsesberetningen lærer vi mye av det Sønnen gjorde. Det er tydelig at han forberedte på nøye vis. De forskjellige avhengighetene var på plass i rett sekvens.

Det har blitt hevdet at det vi leser i Første Mosebok ikke er en vitenskapelig fremstilling, men heller viser hvordan Gud gjorde i stand et tempel eller tabernakel hvor han kunne dvele (i menneskene).⁷⁸ I kulturene på den tiden dette ble nedskrevet, talte det klart om hvordan Gud laget til sitt tempel. Alt ble gjort i stand og som tradisjonen var ble gudebildet satt inn i tempelet når alt var klart. Dette skjedde da Gud skapte mennesket i sitt bilde.

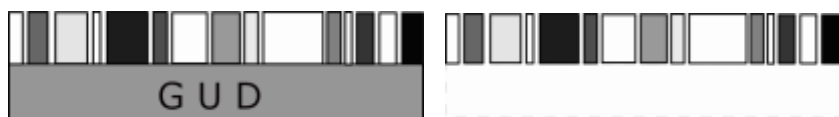
⁷⁸ Ref. *Futureville* av Skye Jethani

Selv om vi kan avlede vitenskap fra beretningen, hadde nok Gud en mye større hensikt med Skriftens begynnelse. Her handler det om en begynnelse som også viser en hensikt, hvor mange av de grunnleggende premissene legges ned.

Vi er skapt inn i et veldig konkret verk for å vandre i samfunn med Gud og mennesker. Vi er satt til å forvalte og råde over det skapte. I Guds lignelse finner vi også en skaper. For å skape må man være nysgjerrig. Dette ble tydelig da Eva så frukten på treet de ikke fikk spise av. Hun var nysgjerrig og utforsket. På et vis var deres fall også misbruket av en flott gave, nemlig skapergaven. Det ligger i mennesket å være nysgjerrig. Vi utforsker og oppdager nye ting hele tiden. Dette er Gudgitt fordi det også er en relasjonell komponent som søker å vokse og bli kjent med sine omgivelser.

Så er det også tilfellet at det å spise av treet til kunnskap om godt og ondt hadde sin konsekvens. Det førte til brutte relasjoner. Alle de individuelle og unike uttrykkene hadde sin plass i skaperverket og Gud gav alt sin hensikt. Når denne relasjonen ble brutt, forsvant mye av det store bildet og ting ble oppstykket. Det var som å miste ankerfestet.

Mange prøver å erstatte Gud med sine egne filosofier, men fordi han er uerstattelig og livets kraft, vil det aldri fungere over tid.

Uten Gud mister alt sin hensikt og sammenheng

Fig. 6.1

Det unike og individuelle finner sin plass i et livssyn som har Gud som fundament. Han er den store sammenhengen.

Å se Guds rike komme handler også om å forlike verden med Gud. Da gjenoprettes relasjonen mellom det skapte og Skaperen. Når alle skaperverkets uttrykk er forlikt er det gjennomsyret.

Moderne vitenskap har gjort mange oppdagelser. Den vitenskapelige metode er en grei måte å lete på, men den fungerer ikke som sannhetsreferanse. Til det er den for svak. Den krever for eksempel at en hypotese skal kunne motbevises eller bevises usann. Slikt fungerer ikke med absolutte sannheter. Dermed må den vitenskapelige metode ettertrykkelig gis rollen som en tjener, ikke herre. En av grunnene til dette er ikke selve metoden, men menneskets tilbøyelighet til å bli oppblåst av kunnskap. Dermed kan vi ikke ta tankegods fra et ufullkomment verktøy og gjøre det til herre. All vitenskap må derfor underlegges Guds autoritet. Når dette skjer vil vitenskap være et naturlig uttrykk for menneskets iboende ønske om å lære, relatere, vokse, utforske, utvikle og skape. I en Guds rike tanke bør vitenskap egentlig kalles *kjennskap* siden det relasjonelle gir erfaring, ikke bare viten.

I Guds rike blir ikke noe sant bare fordi vitenskapen sier det. Den er kun et verktøy til oppdagelse. Vi vandrer ved tro og når bevismengden er tilstrekkelig blir vi tilbøyelige til å tro. Fordi vitenskap også kan villede, er det viktig at vi har vårt trosgrunnlag et annet sted. Skriften er det tryggeste stedet å begynne.

Når Gud ikke er fundamentet, ender vi opp med uendelig mange brutte relasjoner. Da blir dyr mer verdifulle enn mennesker, jorden blir vår herre, det ufødte liv blir verdiløst, menn blir kvinner, kvinner blir menn, noen vet ikke hva de er, gift blir mat, mennesket blir en parasitt, sannhet finnes ikke, kaos råder og håpløshet likeså. I en slik verden får en raskt fornemmelsen av anarki eller lovløshet. Løsningen blir som oftest å innføre en type diktatur eller absolutt styresett som har makt over folket. Det gjør vondt når sannheten ikke har plass i verden.

Hele skaperverket kan betraktes i kategorier. Slik ble det også skapt. Studiet eller læren om de ulike kategoriene er ofte navngitt med endingen *-logi*. Dette kommer fra *logos*, altså *ordet*, og er passende fordi det erkjenner Jesus som opprinnelsen.

Når vi skal definere verden vi lever i er det viktig at vi har referanse i Skriften, ellers har vi dårlig fundament for vår lære. Samtidig får vi muligheten, slik som Adam, til å navngi oppdagelsene vi gjør. Han fikk gi navn til alle dyrene.

Det er ikke tvil om at Gud ønsket at mennesket skulle bruke alle sine evner til å forske på mysteriene som er nedlagt i skaperverket. I Salomos Ordspråk leser vi at «*Det er Guds ære å skjule en sak, men kongers ære å granske en sak.*»⁷⁹ Sunn vitenskap er dermed å forvente, fordi vi også blir bedre kjent med Skaperen gjennom oppdagelser og nyskapning.

Selv om vi ikke vet med sikkerhet, er det interessant å oppdage at mennesket i forhold til størrelse kan være et sted midt på Guds kosmiske skala i det materielle skaperverket. (Fig. 6.4) Vi har ikke funnet de minste bestanddelene og heller ikke sett

⁷⁹ Ordsp 25:2

yttergrensene til universet. Dermed har vi ikke kunnskap om alt, men må også her velge hva vi vil tro.

På hvert eneste nivå i skaperverket kan vi gå inn og forske. Den som har et åpent sinn vil kunne finne Skaperens signatur over alt.

En høyst interessant oppdagelse er også hva som egentlig er materiens bestanddeler. Det fysiske skaperverket er bygget opp av molekyler og atom, unike kombinasjoner av det som lenge ble oppfattet som elementærpartikler, nemlig elektron, proton og nøytron. Nyere forskning viser til kvarker og det en kaller kvanteverdenen. Et atom er så langt det er forstått for det meste tomrom og energi. Dermed er det materielle som vi anser som veldig pålitelig, i realiteten bare energi satt i system. Grunnstoffene som er satt opp i den periodiske tabell er også en åpenbaring av Gud. Noe så gjennomtenkt er fantastisk å observere.

Det er stadig verdt å merke seg hvordan Gud har lagt ned individualitet i hele skaperverket. Alt har definisjon som setter grenser rundt det individuelle. Samtidig fungerer disse sammen i et større hele, akkurat som Elohiym. Det relasjonelle gjennomsyrrer skaperverket.

I Skriften kan vi lese at alt holdes sammen av Gud. Det ordet som ble talt ut i Skapelsen er også det som holder alt sammen. «... *han bærer alle ting ved sin krafts ord.*»⁸⁰

Dermed er det vi observerer som det materielle skaperverket, også holdt sammen ved Guds ord. Naturens lover eksisterer fordi de holdes oppe ved Guds ords kraft. Elektrisitet,

⁸⁰ Heb 1:3

magnetisme, gravitasjon, treghet, termodynamikk og alt annet mennesket har oppdaget, ble lagt ned av Skaperen slik at vi kunne finne det. Fordi han er relasjonell kan vi kjenne ham. Dermed må vi også kunne forstå at sannhet finnes og at vi kan kjenne den. Gjennom forskning kan vi også bli kjent med skaperverket.

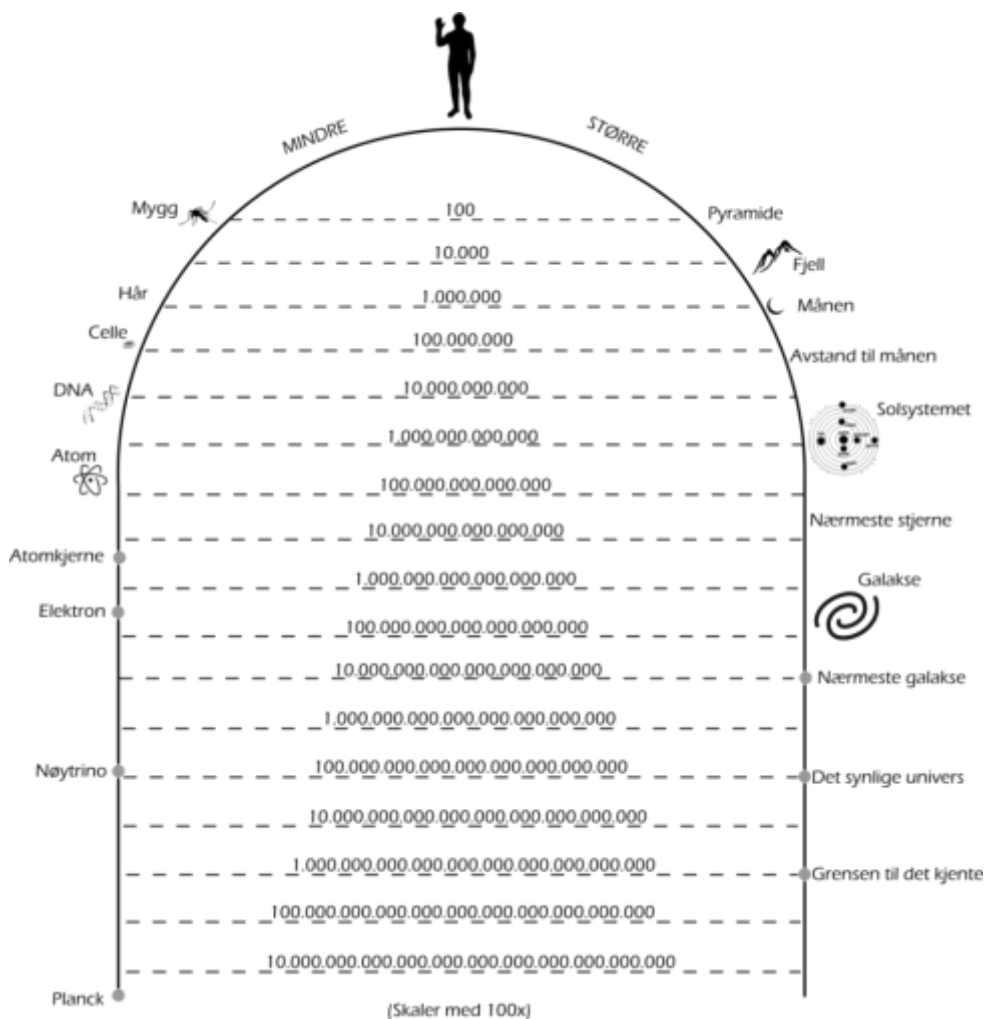

Fig. 6.2

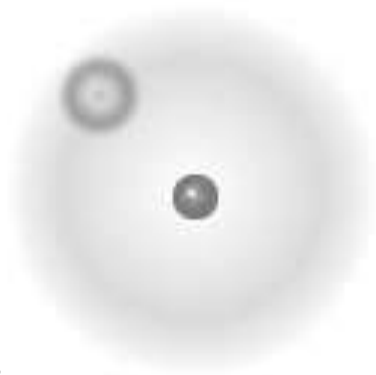

Fig. 6.3

*Hydrogen er hva det er fordi Gud skapte det
slik. Alt har sin hensikt.*

LOV

Når vi observerer skaperverket kan vi identifisere ting vi har lært. Vi kjenner igjen skyer, dyr, vann, trær, og så videre. I Skriften leser vi at Gud skapte alt etter sitt slag. Det er nedlagt i skaperverket at artene har sin opprinnelse i Gud, ikke tilfeldigheter. Denne knytningen handler om hvert individs unike identitet. Alt har individualitet, men også sammenheng. Det finnes mange slags planter og dyr. Dette er definisjon Gud har gitt til skaperverket – noe som gjør det til hva det er. Fugl er fugl, ikke noe annet. Kveg er kveg, fisk er fisk og menneske er menneske. Når vi kjenner Guds natur og karakter, forstår vi også at dette ikke endres over tid. Han har skapt noe pålitelig fordi han er pålitelig. Samtidig har han også lagt ned i alle slags dyr en fantastisk tilpasningsevne som gjør dem i stand til å fungere mange forskjellige steder. Hunder forblir likevel hunder og katter forblir katter.

Fra det naturlige skaperverket ser vi at det finnes lover som regjerer. Vi ser det for eksempel i studier som fysikk, kjemi, biologi, matematikk og astronomi. Hvor mange konstanter og ligninger har ikke blitt oppdaget av mennesker som henga seg til å utforske? Tenk på de pålitelige lovene som bestemmer

oppførselen til elektron, proton og nøytron i atomet? Alle molekyl som er dannet av de forskjellige grunnstoffene i skaperverket avhenger av dette. En ubetydelig endring i en av de konstante lovene som ligger nedlagt, kunne endret hele universet. Hva med massers tiltrekning av hverandre? Om disse ble endret ville planetene kunne ende opp i kaos og ødeleggelse. Uansett område vil den som søker finne åpenbaring om visdom og kunnskap. I våre *normale* liv vet vi umiddelbart at bak noe intelligent står det noen som er intelligent. Bak noe vist står det en med visdom. Bak et kjærlig uttrykk finner vi noen med kjærlighet. Vi forstår årsak og virkning veldig godt i våre daglige og nære liv.

Går vi tilbake til beretningen om skapelsen og ser på alt Gud skapte, så er det åpenbart at det må være lover som regjerer over det skapte for at det skal være hva det ble skapt til. I samfunnet baserer vi livet på dette premisset hele tiden. Det er basert på Guds karakter at vi kan skape pålitelige ting. Ingen ville satt seg i et fly for å sitte der i timevis dersom en ikke hadde tillit til teknologien. Hvem ville bygd skyskrapere dersom en ikke trodde materialene ville holde? Gud gjorde sitt verk som et uttrykk av den han er. Noe annet er det at mennesket også bruker sin gode eller dårlige karakter når skaperverket skal forvaltes og derved endrer på det Gud har gjort.

Det naturlige skaperverket er altså bygget på lover. Himlene og åndsrommet har også lover. Nedlagt i det skapte finnes det iboende lover som bestemmer hvordan det skal fungere, reagere, og så videre. Om en for eksempel forsker på kjemi, er det viktig å kjenne lovene som styrer en kjemisk reaksjon slik at en kan bruke riktig mengde av de nødvendige stoffene.

Ser vi på de ulike områdene av det skapte, finner vi at ulike lover styrer ulike områder. Iboende lover styrer det materielle. I plantenes og dyrenes verden finnes også ulike lover som styrer disse. Dyr er veldig forskjellige, men vi ser at noen fungerer etter lover som gjør at de kan trenes opp til å gjøre forskjellige ting. De er underlagt lover som ikke bare er mekaniske, men har et tilsnitt av relasjon. Vi kan se dette fra det Gud sier etter floden. «Frykt og redsel for dere skal være over alle jordens dyr ...»⁸¹ Dette blir en relasjonell konsekvens der det finnes mennesker.

Lover finnes over alt. Bygger vi et livssyn på de fem premissene, forstår vi at det er noe unikt ved mennesket, noe som er ulikt alt det andre som er skapt. Det verdifulle ved oss er vår kapasitet til å gjøre verdivalg, å elske eller hate, å leve i lyset eller i mørket. Det finnes en moralsk dimensjon i vår tilværelse. Der beveger vi oss hver eneste dag. Relasjoner er også underlagt lover. Handlinger har konsekvenser. Hvordan vi tenker i vårt indre leder til våre gjerninger. Vi ble skapt for å leve etter Guds lover og å vandre på hans veier. Salmisten skriver: «Salige er de som går de oppriktiges vei, som vandrer i Herrens lov.»⁸² Det hebraiske ordet *towrah* oversettes lov. Dette

Fig. 7.1

⁸¹ 1 Mos 9:2

⁸² Sal 119:1

ordet betyr også *undervisning, instruksjon og retning*. Ordets rot kommer fra *yarah* - å lære, skyte, bueskytter, lærer, mm.

Det er interessant å se at det hebraiske ordet for synd er *chatta'ath*, og i roten ligger betydningen at en bommer på målet eller det en sikter på. Guds lov (*towrah*) handler om å sikte rett, mens synd er å bomme på målet. I boka *En som er god lærer* vi at dette kan overføres til tanken om at vi har behov for å sikte livet vårt inn på noe. Dette blir til tilbedelse som igjen former oss etter det vi tilber. Guds lover eller lære er også et uttrykk for Guds godhet. Hans lover er kompatible med vår natur, vårt design og vår hensikt. Alt henger sammen.

Guds lover gjelder også for våre relasjoner. Disse får konsekvens i våre samfunnsuttrykk. Den læren mennesker og nasjoner kommer under får uendelig stor konsekvens. Israel ble utvalgt og reist opp for å bære vitne om Guds lover og veier i en verden som konstant bommet på målet. Synd har herjet med skaperverket på alle områder siden de første mennesker valgte den veien. Det har brakt mye skade og smerte gjennom verdens historie. Mest av alt har Gud kjent denne smerten, fordi han vet nøyaktig hva godt han hadde lagt til rette for menneskene.

Da Gud ga de ti budene til Moses var disse en skygge⁸³ av de egentlige lovene som skulle skrives i menneskenes hjerter og sinn⁸⁴.

Fig. 7.2

⁸³ Heb 10:1

⁸⁴ Heb 10:16

En skygge er ikke i stand til å formidle detaljer og forståelse, bare et omriss av det egentlige. Jesus sa at han ikke kom for å oppheve loven, men for å oppfylle den. Han var altså den som gjorde omrisset til noe med innhold, detaljer og forståelse. Derfor sa han for eksempel: «Dere har hørt det er sagt: Du skal ikke drive hor! Men jeg sier dere: Hver den som ser på en kvinne for å begjære henne, har allerede drevet hor med henne i sitt hjerte.»⁸⁵

Guds lov er relasjonell, fordi Gud er relasjonell. Dette handler om kjærlighet og visdom – Guds godhet på alle livets områder. Kraften til å leve i denne friheten får vi når Den hellige ånd tar bolig i oss.⁸⁶ Guds lov er god. Utfordringen i dag er at så mange lever i lovløshet fordi de elsker sine syndige begjær mer enn noe annet. Jesus kom for å forkynne evangeliet om Guds rike. Han sa: *metanoeo* (endre deres tanker), for himlenes rike er kommet nær!⁸⁷

Dermed kan vi ikke betrakte noen del av skaperverket uten at Guds lover hører med. De er et fundament som gir trygghet, identitet og hensikt. Dess mer av denne Guds visdom vi kan lære, dess mer kan vi også forløse det iboende potensialet. Dette handler om vekst.

⁸⁵ Mat 5:27,28

⁸⁶ Ro 8:11

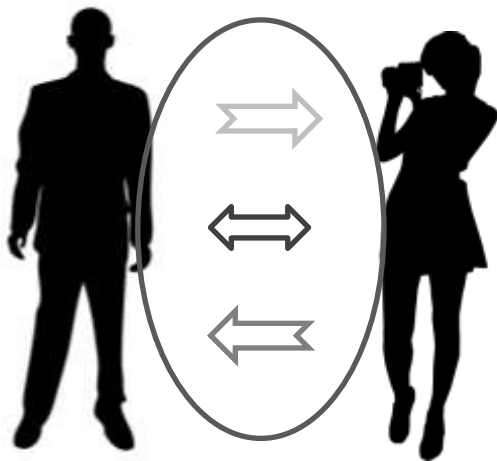
⁸⁷ Mat 3:2

Samfunn

Her er vi ved kjernen til Guds vesen. Da Elohiym skapte himlene og jorden var det et samfunn, eller fellesskap, som uttrykte seg. Dette blir resultatet når individ kommer sammen og har noe felles. Relasjoner er samfunnets ryggrad. Skriften sier at Gud er kjærlighet. Slik Jesus beskrev kjærligheten, må den ha fellesskap for å være sann. Paulus beskrev også kjærligheten med mange relasjonelle uttrykk.⁸⁸ En av grunnene til at Gud også er kjærlighet er at han er et

fellesskap eller et samfunn i sitt vesen. Om Gud bare var en person kunne han nok fremdeles elske, men ikke være kjærlighet.

Det er viktig å erkjenne individet i samfunnet, fordi det er byggesteinen. Det

⁸⁸ 1 Kor 13

er individet som er skapt i Guds bilde, dermed må samfunnets DNA legges ned i individet. Individet har fått de relasjonelle kapasitetene. Vår vekst, modning og våre valg avgjør hvordan vi fungerer i samfunnet. Kjærlighet blir avgjørende i sunne samfunn fordi det da finnes en styrke og beskyttelse i relasjonene. Ser vi individet som en byggestein, blir relasjonene det som faktisk skaper samfunn. En kan teoretisk sett ha mange individer samlet på samme sted, uten relasjoner. Dette er ikke et samfunn, bare sameksistens. Dermed følger det også at når vi tilber individet (individualisme) er samfunnet i fare. Som tidligere nevnt forsvinner individets fundament når Gud utelukkes i vårt livssyn. Da ender det opp med kaos og ødeleggelse.

Vårt eget individ er vi alltid i besittelse av. Det vi som individer deler med andre er relasjonen. Gjennom relasjonen kan vi også dele av oss selv, våre tanker, meninger, kreativitet, eiendom, opplevelser, og så videre. Da blir det noe vi har felles (i.e. fellesskap).

Fordi Gud er samfunn, ligger dette også nedlagt i mennesket. Vi er individ og uttrykker samfunn i relasjon med andre. Det finnes forskjellige Gudgitte samfunns-uttrykk. Disse er ganske så naturlige i sin elementære form. Skriften viser oss vegen til Guds visdom for alle disse.

Det vi ser er at Guds vesen uttrykkes gjennom de ulike samfunns-uttrykkene. Han har gitt forskjellige roller til forskjellige områder, eller domener. I det ligger det også at han har gitt autoritet til de forskjellige områdene. Når de fungerer etter Guds hensikt er de også underlagt hans autoritet og velsignelse.

Guds rike var ment å fungere slik, hvor alle mennesker på jorden levde i sunne relasjoner og Guds herlighet skinte gjennom alt som skjedde.

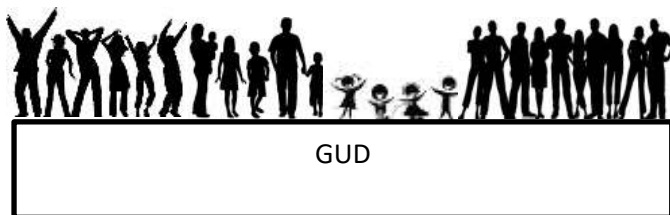

Fig. 8.2

Dette mangfoldet skulle vokse og vokse, gjennom familier, stammer, folkeslag, og tungemål. Det skulle spre seg ut over hele jorden.

Guds folk skulle altså videreføre Guds mandat til Adam og Eva, hvor de skulle råde over hele skaperverket, og gjennom det skape samfunn og nasjoner som æret Gud. De ulike mandatområdene og samfunns-uttrykkene har også en Gud-likhet i seg.

Når vi ser på disse områdene skal vi ta med oss en viktig observasjon. Samfunnsuttrykkene har også natur og karakter, i likhet med Gud. De har noe iboende som de er, og noe de gjør gjennom handling.

Gjennom historien har mange forsøkt å definere samfunnsområdene. Det kan gjøres fra flere utgangspunkt. Noen identifiserer en eksisterende samfunnsstruktur, andre beskriver det i forhold til hvordan vi kan påvirke samfunnet og atter andre tar utgangspunkt i Skriften for å beskrive en mal.

Dersom vi tar utgangspunkt i vårt første premiss; at Gud eksisterer, så kan vi identifisere samfunns-uttrykkene mennesket har skapt.

INDIVIDET

Dette er et grunnpremiss som vi har sett på tidligere. Mennesket er skapt i Guds bilde til å være et «nano»-uttrykk av Gud gjennom vår unike individualitet. Det er en byggestein i samfunnet. De neste uttrykkene kommer som en naturlig ekspansjon fra individet.

FAMILIE

Gjennom Skriften beskrives Gud med mye familieterminologi. Han har både maskuline og feminine kvaliteter og beskrives både som far og mor. På Hebraisk er Ånden [Heb.: Ruwach] et hunkjønnord. Guds Sønn gir også dimensjonen med foreldre og barn. Vi ser at ekteskapet er et historisk og vesentlig uttrykk, både gjennom verdens historie og i Guds evige hensikt. Ekteskapet er en relasjon og et kjærlighetsuttrykk som fører til akkurat det samme som Gud selv har gjort, nemlig at nytt liv skapes.

SKOLE

Et klart mandat for familien er å lære opp sine barn og videreføre noe til neste generasjon. Skriften er fylt med både instruks og visdom, slik at mennesker kan lære Gud å kjenne og vandre på hans veier. Foreldrene har ansvaret for opplæringen. Gud er en slik forelder for sine barn, og vi ser at han er ivrig etter å undervise oss. I dag er Den hellige ånd gitt oss som lærer. Utdanning i Guds perspektiv er så mye mer enn

vi ofte tenker. Der skal hele mennesket formes og forberedes til et liv i samfunn og kall.

KIRKE

Gjennom alle tider har Guds folk møttes for å tilbe Gud sammen. Dette er et unikt fellesskapsuttrykk blant mennesker i et geografisk område eller i et gitt samfunnsuttrykk. Mange enhetsuttrykk har sin plass når mennesker samles, både tilbedelse, bønn, undervisning, helbredelse, Guds tiltale, Den hellige ånds virke, omvendelse og mer. Ordet kirke kommer fra det greske *kyriakos* og betyr «*det som tilhører herren*». Historisk har ordet blitt brukt som betegnelse på et samlingssted for tilbedelse.

MEDIA

Kommunikasjon er Guds spesialfelt. Gjennom tidene har han presentert seg selv gjennom en mengde forskjellige uttrykk. Selve skaperverket er et medieuttrykk som vitner om Skaperen. Skriften er også et slikt medieuttrykk. Media har hensikten å tjene relasjoner gjennom kommunikasjon.

Eksempler: Trykte media, digitale media, radio, TV, internett

KULTUR

Da Gud sa at mennesket skulle råde over skaperverket handlet det også om å gi uttrykk til det som var sentralt og viktig i fellesskapet. Kulturuttrykk er noe en identifiserer seg med og som skaper tilhørighet. Kultur blir det samfunns-elementet som strekker seg dypest ned i livssynets kilde og taler ut, som en profet, til samfunnet. Kultur handler om det som kultiveres og dyrkes i et samfunn.

Eksempler: Kunst, dans, poesi, litteratur, musikk, sang, idrett, festival

FORVALTNING

Gud er den største forvalter. Dette er sentralt til hans vesen. Både personlig og gjennom ulike paktsuttrykk er vi forvaltere. Dette er også et område hvor vår Gud-likhet har stort potensiale. Sammen med Gud og andre kan vi være innovative og utvikle til det beste for alle.

Eksempler: Vitenskap, teknologi, forretning, foreninger og bedrifter.

MYNDIGHET

Jesaja skrev at *«Herren er vår dommer, Herren er vår lovgiver, Herren er vår konge, han skal frelse oss.»*⁸⁹ Vi ser at i utgangspunktet var Gud den som rådet over jorden. Da synden kom inn i verden delegerte Gud et nytt mandat til menneskene, nemlig å håndheve justis. Etter flommen sa Gud til Noah og hans familie at *«Den som utøser menneskets blod, hans blod skal bli utøst av mennesker. For i Guds bilde skapte han mennesket.»*⁹⁰ Paulus bekrefter dette i sitt brev til romerne når han omtaler makter eller myndigheter: *«Den bærer jo ikke sverdet for ingenting. For den er en Guds tjener, en hevner til straff over den som gjør det onde.»*⁹¹

Peter skriver om denne makten at *«de skal straffe dem som gjør ondt og hedre dem som gjør godt.»*⁹²

⁸⁹ Jes 33:22

⁹⁰ 1 Mos 9:6

⁹¹ Ro 13:4b

⁹² 1 Pet 2:14

Eksempler: Republikk, demokrati, monarki, teokrati

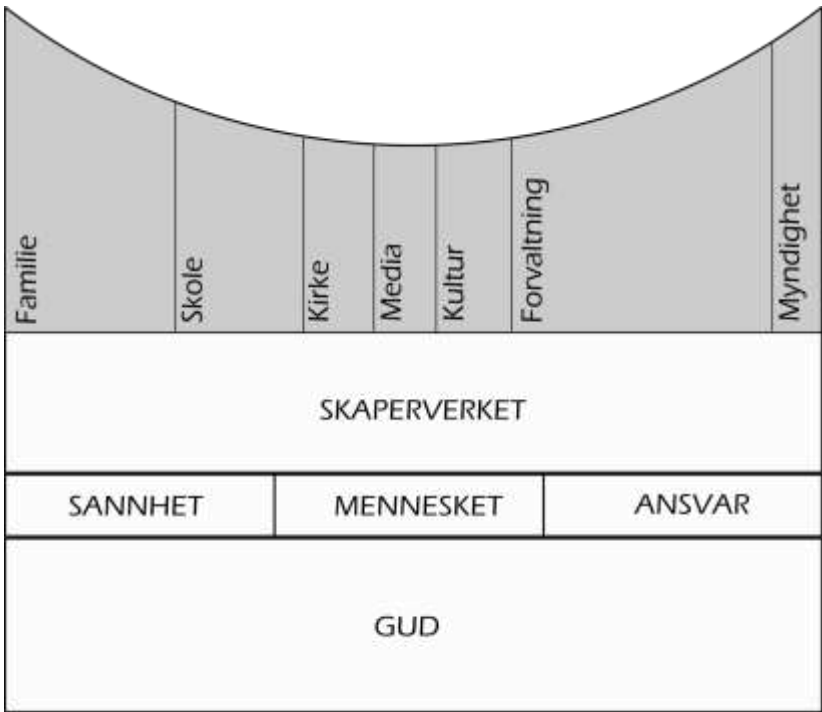
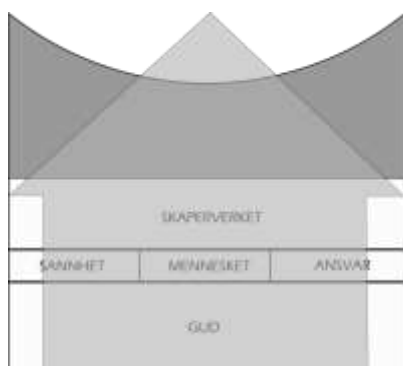

Fig. 8.3

Samfunnsuttrykkene blir som tankesett som opererer i samfunnet. De er ikke materielle, men åndelige og sjelelige. Dette er ikke bare snakk om ideer som settes ut i praksis, men fundamentalt sett hele livssyn som realiseres. Disse paradigmene er, på makronivå, av største interesse for åndsrommets krefter fordi de gjennom dem kan ta hele nasjoner til fange.

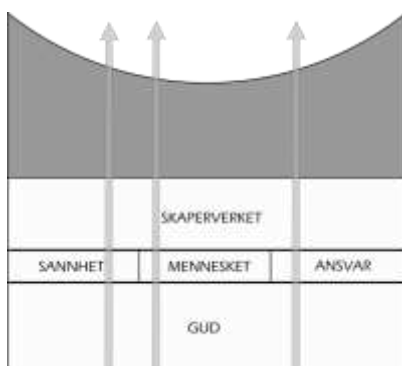
Guds hensikt var at hele skaperverket skulle fungere med ham som kilde, slik at Guds herlighet, hans godhet, skulle skinne i alt.

Det som har skjedd er at åndskrefter har fått tilgang til menneskets sinn og hjerter gjennom å introdusere løgner og lære som dreper, stjeler og ødelegger. Gjennom dette marginaliseres Gud som opphav, kilde, autoritet, løsning og håp. «Og de byttet bort den uforgjengelige Guds herlighet mot et bilde, en avbildning av et forgjengelig menneske og av fugler, firbente dyr og krypdyr.»⁹³ «De byttet bort Guds sannhet mot løgner og æret og dyrket skapningen framfor Skaperen, han som er lovprist i evighet.»⁹⁴

Når Gud er fundamentet til alt, vil det gjennomsyre hele uttrykket.

Fig. 8.4

Når Gud ikke er vårt fundament, blir livet fragmentert og ting henger ikke sammen. Våre liv vil da ikke vitne om Gud som kilde.

Fig. 8.5

Mange av disse løgnene og livssynene har fått navn og identitet. De kalles marxisme, sosialisme, islam, kommunisme, humanisme, kosmisk-humanisme (New Age), postmodernisme, hinduisme, buddhisme, maoisme,

⁹³ Ro 1:23

⁹⁴ Ro 1:25

konfusianisme, eksistensialisme, materialisme og så videre. Bak dem finner vi makter, myndigheter, verdens herskere og ondskapens åndehær i himmelrommet.⁹⁵ Mennesker som ikke bryr seg om å eie Gud i kunnskap, er overgitt et udugelig sinn, så de gjør slikt som ikke sømmer seg.⁹⁶ Dermed har mørket vidåpne dører inn i Guds hellige verk. Gjennom menneskets dårskap stjeles, drepes og ødelegges det hver eneste dag. Når sløret over sinnet får prege hele nasjoner og kulturer, vil også mange av dem som kaller seg Guds folk være så preget av denne mørkets surdeig, at de til tider jobber lidenskapelig imot Guds hensikter. Motivasjon og gode intensjoner er ikke nok når vi skal inn i fylden av Guds rike. Da må også vårt sinn fornyes. Dette er frukten av å vokse i tro og kjærlighet.

«Jeg formaner dere altså, brødre, ved Guds miskunn, at dere fremstiller deres legemer som et levende og hellig offer til Guds behag. Dette er deres åndelige Gudstjeneste. Og skikk dere ikke lik denne verden, men bli forvandlet ved at deres sinn fornyes, så dere kan dømme om hva som er Guds vilje: det gode, det som han har behag i, det fullkomne.»⁹⁷

Samfunnet er sammenhengen alle mennesker blir født inn i og vokser opp i. Dette var Guds hensikt. Samfunnets områder eller sfærer blir våre lærere og veiledere. Familien blir for de aller fleste den arenaen som legger alle de fundamentale sannhetene ned i barnet. Slik er det også ment å være. Individet formes altså primært i familien, før det blir eksponert for andre sfærer. Skole og utdanning er et ansvar som ligger på foreldrene, altså i familien. Det er viktig at karakter bygges i familien, slik at individet kan bli utrustet med visdom, kunnskap og forstand

⁹⁵ Ef 6:12

⁹⁶ Ro 1:28

⁹⁷ Ro 12:1,2

gjennom disippelgjøring, skole og utdanning. Guds kjærlighet åpenbares primært gjennom far og mor, familie og utvidet familie. Her ser vi hvordan natur og karakter fungerer sammen i et hele. *Hva* en familie er blir veldig viktig for å kunne formidle det gjennom daglig liv. *Hvordan* en gjør det er avhengig av *hva* som ligger i fundamentet. Skriften gir oss fantastisk veiledning til å forstå hva en familie er og hvordan en er familie.

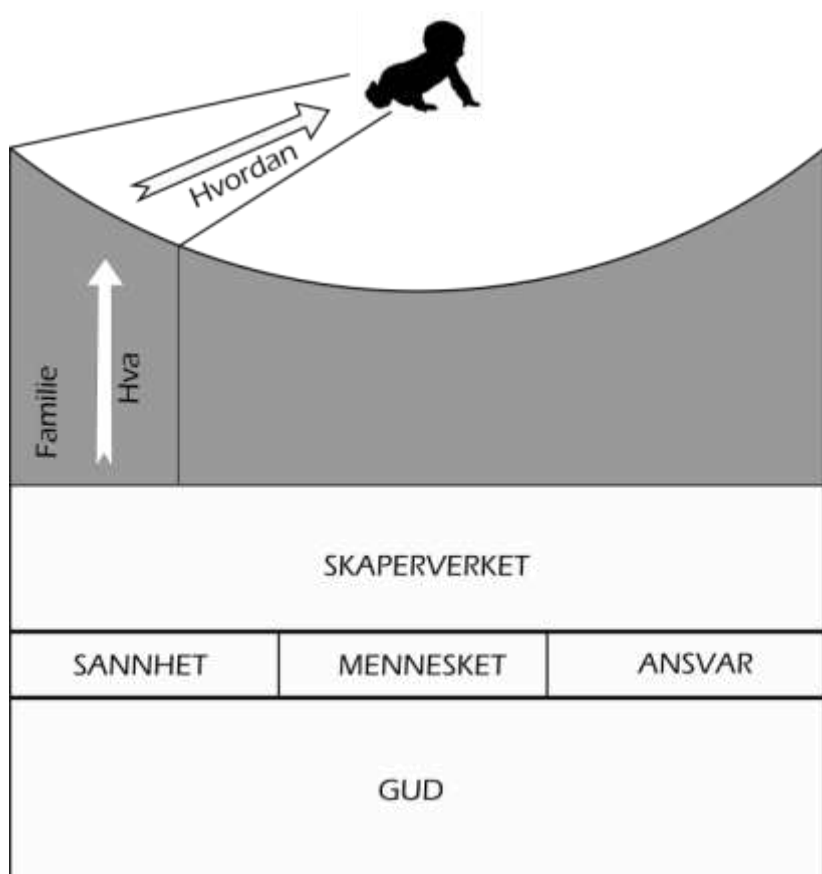

Fig. 8.6

Individet

Vi har tidligere sett på mennesket som et premiss i vår virkelighetsforståelse. Når vi nå ser på hvordan samfunnet påvirker oss, er det viktig å forstå litt av menneskets natur. Skriften er igjen til uvurderlig hjelp.

Det er vel knapt noe mer hjelpeløst og sårbart som kommer til verden enn et menneskebarn. Det vitner om at vi også er annerledes skapt enn dyrene. Kjærlighet og omsorg blir primærbehov helt fra unnfangelsen av. Vi er skapt i Guds bilde, også til å være små refleksjoner av hvem Gud er gjennom vår unike person. Hvert menneske er skapt og formet på unikt og underfullt vis. Ingen er like. Dette er det grunnleggende prinsippet om individualitet. En av Guds hensikter er også å bygge gjennom generasjonene. Vi er knyttet til våre forgjengere og våre barn. Vi leser mye genealogi i Skriften, noe som viser at familier og familierækker er viktige for Gud. Vi leser at «*Han lar miskunn være i tusen ledd. Han forlater misgjerning og overtredelser og synd. Men han lar ikke den skyldige være ustraffet.*»⁹⁸ Forskning har også vist at vi både genetisk og epigenetisk arver fra dem som kommer før oss. Vi er hele mennesker og når vi ser at Gud

⁹⁸ 2 Mos 34:7

bevisst har skapt denne knytningen og familielikheten, kan vi forstå at arven er både åndelig, sjelelig og legemlig. På samme måte vil samfunnets uttrykk virke på hele vårt vesen. Vårt livssyn vil avgjøre hvor bevisst vi er dette.

Skriften sier at «Jesus gikk fram i visdom og alder og i velvilje hos Gud og mennesker.»⁹⁹ Han hadde en relasjon med sin himmelske Far og vandret i tro og kjærlighet. Bygget på dette, modnet han på alle livets områder. Vi kan illustrere det som i figur 9.1.

Fig. 9.1

Fig. 9.2

Vi har tidligere snakket om at tro fører til vekst i kjærlighet,¹⁰⁰ og at vi i kjærligheten skal vokse i kunnskap og innsikt.¹⁰¹ Disse bærer visdommen. Vår fysiske forvaltning er uttrykk for forvaltningen av eget liv, en forståelse av helheten i skaperverket, og at det materielle også er en fullverdig del av Guds verk. Sosialt bygger vi samfunn sammen med andre mennesker. Det handler om å gjenopprette brutte relasjoner og bygge disse sunne og sterke. Åndelig styrker vi vår relasjon med Gud ved regelmessig tid i nærhet, og å forstå at vi hele

⁹⁹ Luk 2:52

¹⁰⁰ 2Pet 5-7

¹⁰¹ Fil 1:9

tiden vandrer sammen med ham. Omvendelse handler om å leve i Guds kraft og lære å tenke Guds tanker, at sannhet skal få prege oss i dypet av vårt vesen, og at vi kjenner Gud som den han virkelig er. Paulus sier: «*Må han selv, fredens Gud, hellige dere helt gjennom, og må deres ånd, sjel og legeme bevares fullkomne, ulastelige ved vår Herre Jesus Kristi komme.*» Her får vi et inntrykk av helheten på alle livets områder.

Med dette utgangspunktet kan vi se livet som da Gud satte Adam i Edens hage. Han fikk et sted å starte i hjertet av skaperverket, men skulle bygge Guds rike og innta sin arv ved å legge jorden under seg og råde over den. Vi blir også født inn i en slik hage, men som Skriften sier, har alle syndet og kommet til kort.¹⁰² Derfor forkynner vi evangeliet om Guds rike og omvendelse. Vi kalles tilbake til nærværet med Gud. Vår medvandrer er Guds Sønn; Jesus Kristus. Han er veien og sannheten og livet. Ingen kommer til Faderen uten ved ham.¹⁰³ Individet må også utrustes til å gjøre motstand i åndsrommet **Fig. 9** som Skriften sier «*bli stående etter å ha overvunnet alt.*»¹⁰⁴

Hvert menneske må utrustes med Guds fulle rustning: Sannhetens belte, rettferdighetens brynje, fredens evangelium, troens skjold, frelsens hjelm og Guds ord (rhema) som sverd.

Samfunnet blir som et enormt klasserom hvor vi påvirkes og undervises. Der legges de primære byggesteinene ned i individet. Familien er den første arenaen for barn og unge. Den er nær og relasjonell. Gud har gitt hovedoppgaven til familien.

¹⁰² Rom 5:12

¹⁰³ John 14:6

¹⁰⁴ Ef 6:13

Her er noen fundamentale spørsmål som familien må formidle svar på gjennom sin disippelgjøring:¹⁰⁵

- Hvem kan jeg stole på? (Trygghet)
- Hvem er jeg? (Identitet)
- Hvem vil ha meg? (Tilhørighet)
- Hvorfor lever jeg? (Hensikt)
- Hva er jeg flink til? (Kompetanse)

Vi søker alle svar på disse spørsmålene, og dersom familien ikke svarer på dem vil svarene komme fra andre samfunnsområder. Disse er viktige å formidle helt fra starten av et barns liv. De trenger å erfare disse svarene gjennom livsførsel og i legemet, så de på en konkret måte lærer at slik er det. Dersom svarene ikke kommer fra familien, vil barn og unge trekkes mot det som gir en opplevelse av å svare på dem.

Skriften sier: «*Bevar hjertet framfor alt du bevarer, for livet utgår fra det.*»¹⁰⁶ I dette ligger det også at vi må gjøre hjertet sterkt. Hjertet må gis substans, for «*som han tenker i sin sjel (hjerte), slik er han.*»¹⁰⁷ Disse sannhetene må altså bli virkelige i barnets indre, slik at det kan leve i frihet og lære å elske gjennom kreativitet, visdom og sannhet. Behovet for å styre sitt eget liv er essensielt. «*Som en ødelagt by med nedrevet mur er en mann som ikke kan styre sitt sinn.*»¹⁰⁸ «*Den langmodige er bedre enn en veldig helt, og den som styrer sitt sinn, er bedre enn den som inntar en by.*»¹⁰⁹ Den som ikke kan forvalte sitt indre liv, vil heller ikke kunne forvalte sitt ytre liv og sine relasjoner.

¹⁰⁵ Ref: *Screens and Teens*, Kathy Koch, PhD, Moody Publishers

¹⁰⁶ Ordsp 4:23

¹⁰⁷ Ordsp 23:7

¹⁰⁸ Ordsp 25:28

¹⁰⁹ Ordsp 16:32

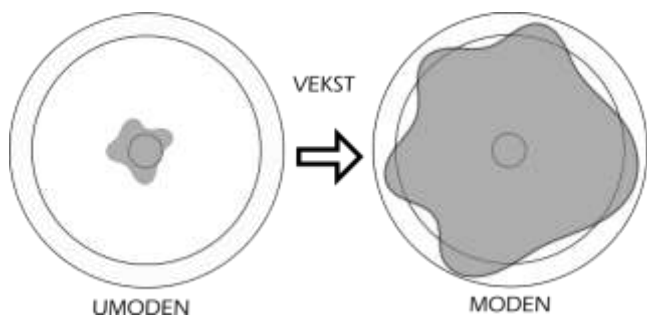

Fig. 9.3

Vekst er naturlig i Guds rike.

Barn skal være under foreldrenes beskyttelse til de er modne nok til å møte livet og samfunnet på egen hånd. Oppveksten må dermed være målrettet og hensiktsfull. En vil ikke nå fram om en bare driver av sted. Skriften er igjen en fantastisk veileder. Paulus skrev for eksempel til filipperne: «*For øvrig brødre: Alt som er sant, alt som er ære verd, alt som er rettferdig, alt som er rent, alt som er verd å elske, alt som folk taler vel om, alt som duger og er ros verd – gi akt på det!*»¹¹⁰ Slik kan vi fylle oss selv med Skriften og lede andre inn i det samme.

Vår første lærebok, uansett område, er Skriften. Den gir rammeverk og retning for hele livet. Paulus skrev til Timoteus: «*Hele Skriften er inspirert av Gud og nyttig til lærdom, til overbevisning, til rettleiding, til opptuktelse i rettferdighet, for at Guds menneske kan være fullkomment satt i stand til all god gjerning.*»¹¹¹ Legg merke til referansen til det gode. Det er en som er god!

¹¹⁰ Fil 4:8

¹¹¹ 2 Tim 3:16, 17

Dersom vi ikke er hele i vårt indre, blir det stående åpne dører inn til vårt hjerte. Da kan hva som helst komme inn. Brutthet, smerte, sinne, bitterhet, mangel på tilgivelse, grådighet og alt som Skriften beskriver som mørkets eller kjødets gjerninger, blir dører som fienden kan bruke til å fange oss.¹¹²

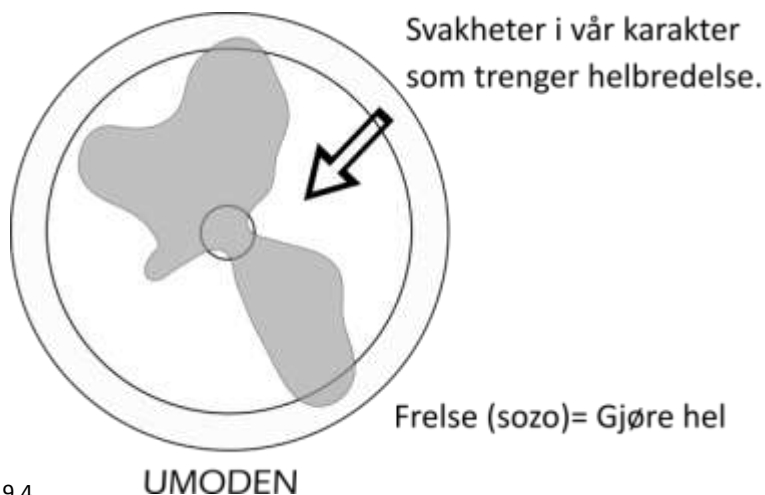

Fig. 9.4

Det samfunnet vi selv blir eksponert for er ofte det vi reproduserer. «Lær den unge den vei han skal gå! Så viker han ikke fra den når han blir gammel.»¹¹³ Her er vi del av dette kosmiske og episke som handler om å se Guds rike komme. Du og jeg er en del av dette, i dag. Her og nå.

¹¹² Gal 5:19-21, Rom 1:29-31

¹¹³ Ordsp 22:6

Det vi har lært både i karakter og visdom vil vokse opp og bære frukt. Har vi utviklet den indre styrken til å ta ansvar vil vi kunne stige inn i vårt potensiale som finnes i Jesus Kristus. Dette handler ikke om selv-realisering, men å finne sitt liv i han som har gitt alt mening. Hovedpoenget i dette er en karaktersak, hvor mørkets og kjødets gjerninger ikke skal ha noe plass. Derfor er korset, døden, veien inn i Guds rike og måten Guds rike blir etablert i våre hjerter. Det kan virke som en selvmotsigelse, siden alt Gud ønsker for deg er at du skal bli

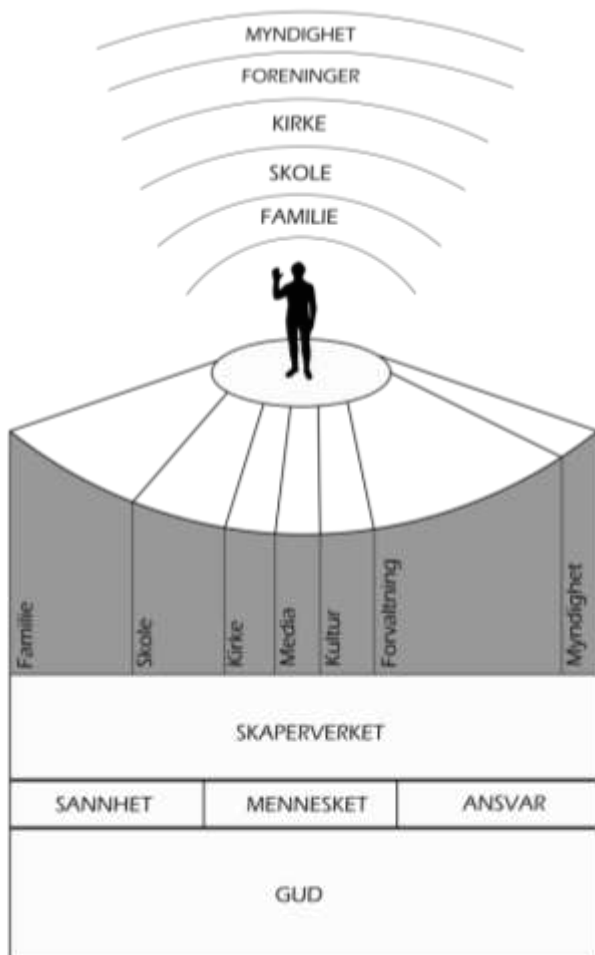

Fig. 9.5

det han skapte deg til og for. Det er igjen den relasjonelle komponenten som er så sentral.

Våre individuelle liv har normalt en ekspanderende dynamikk hvor vi stiger inn i nye sfærer eller samfunnsområder etter som vi vokser. Den første er familien. Så kommer typisk skole og undervisning. Kirke følger tett på og så får vi de ulike paktsuttrykkene og til sist myndigheten. Det må ikke være slik, og det kan være overlapp for mange, men dette er ofte en naturlig progresjon. Våre liv kan sammenlignes med bølgeeffekten som skjer når et objekt kastes i vannet.

Som med alt annet må vi også sette individet inn i en sammenheng. Når individet blir gjort til noe annet enn det er, kan vi lett begynne å dyrke selve individet. Da får vi uttrykk som individualisme og eksistensialisme. Skriften gir nok en gang perspektiv på saken og setter mennesket inn i helheten.

Gud er som alltid fundamentet og rammen. Han har ofte gjentatt at det er han som er Gud, ikke vi eller noe av det skapte. Når vi ser på individet må vi forstå at siden vi er relasjonelle vil våre relasjoner ha en enorm påvirkning på våre liv. Ulike livssyn, kulturer og personligheter vil gjøre alle disse unike. Likevel går det an å gjøre visse generaliseringer.

Ser vi på viktige hendelser i livet, som for eksempel det å velge sin livspartner, mennesket en gifter seg med, finner vi mange tilnærminger med tanke på hvem som er involvert. I noen kulturer har foreldre og utvidet familie så stor innflytelse at de det gjelder ikke har noe å si. Det bestemmes altså av utenforstående. Andre kulturer er fullstendig motsatt, hvor de som er involvert ikke ofrer en tanke på hva familien skulle mene, men følger sin egen vilje, kanskje begjær mer enn visdom. Et sted i mellom finner vi kulturer som verdsetter både

individet og familien, hvor en har en relasjonell tilnærming som inkluderer alle, men skjønner at ekteskapets natur er slik at de to det gjelder, endelig må gi sitt samtykke i hjertet.

Guds hensikt har alltid vært å bygge gjennom generasjoner, altså individ satt i en større sammenheng. Vi ser også at Gud i sin natur, er individ satt i en større sammenheng. Dette er viktig å ta med seg. Samfunnet handler nettopp om det å være individ satt i sammenheng.

Når vi er barn og umodne, er vi under våre foreldres forvaltning. De har ansvar for oss. Samtidig er hensikten at de leder oss inn i friheten som finnes i å lære å ta ansvar for eget liv, i en relasjonell sammenheng. En av foreldrenes roller er altså å forløse barn inn i sitt potensiale, ikke som individualister, og heller ikke som slaver, men individ som står på Guds fundament.

I neste kapittel skal vi se på grunnleggende filosofier om hvordan mennesket regjeres. Dette kommer blant annet fra vårt menneskesyn. Det har både en indre og en ytre komponent.

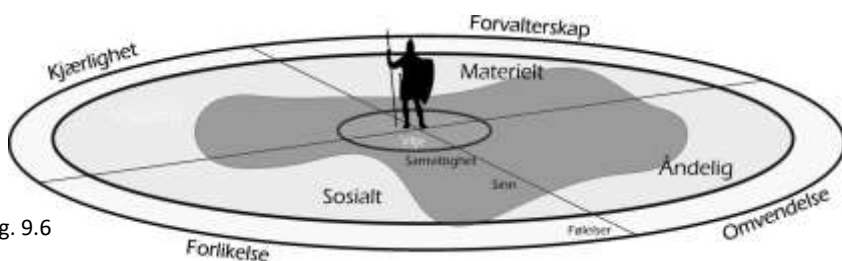

Fig. 9.6

Illustrasjonen viser hvordan vi kan vokse slik Jesus gjorde, på alle livets områder. Når dette skjer går vi fra å drikke melk til å spise kjøtt. Dette er en måte Skriften beskriver det å bli moden på. I konsekvens handler det om å la Guds rike prege hele livet i alle sine uttrykk. Når det indre blir istandsatt vil det ytre følge. Er Jesus i sannhet konge i livet så vil sann godhet bli sluttresultatet, hvor både kjærlighet og visdom får uttrykk.

Styringsfilosofier

Det livssynet Skriften står for er unikt og legger avgjørende premiss for hvordan vi organiserer samfunn. På kosmisk plan er dette forståelig siden det bare er en som hevder å være Sannheten.

Fordi kjærligheten er så sentral i Guds vesen, har han skapt mennesket i sitt bilde, også med personlighet og evnen til å elske. Syndens problem handler om viljen til å elske. I Guds rike er menneskets indre liv sentralt. La det være sagt med en gang. Det forutsettes at et menneske som har levd i synd, settes fri ved å overgi sitt liv til Jesus Kristus, han som er vår eneste Frelser. Kun i Jesus Kristus evner vi å leve opp til det potensialet som finnes. Dette fører til at vi i den verden vi nå lever i, også må ta hensyn til synden og dens konsekvens når vi organiserer våre samfunn, men samtidig skal ikke det være vårt grunnleggende premiss.

Vi snakker altså om spenningen mellom en verden som styres fra innsiden og en som styres fra utsiden. Samtidig har vi spenningen mellom hele og brutte mennesker, både innvendig og utvendig. Det finnes sannhet som kan tilegnes på alle områder.

Alle mennesker har lik verdi. I vår egen person har vi noe å forvalte. Våre tanker, vår vilje og vår samvittighet står midt i denne forvaltningen. Som barn lærer vi å styre kroppen; armer, bein, hode, øyne og så videre. At et spedbarn river brillene av bestemor, slik at de faller på gulvet og knuser, regner vi som et uhell. Barnet har ikke modenhet og forståelse til å holdes tilregnelig for slike handlinger. Dersom en tenåring gjør det samme, vil vi forvente at det finnes en forståelse av verden, mennesker og verdi, slik at vi kan holde ham tilregnelig for sine gjerninger. En voksen vil i enda større grad holdes tilregnelig. Det som for en umoden regnes som uskyldig lek, vil for en voksen betraktes som vold. Det ligger i oss å forvente at voksne oppfører seg med modenhet, noe som kommer fra vekst i menneskets indre.

Dersom et barn vokser opp uten å lære selvkontroll, vil det ikke modnes i sitt indre, og forblir dermed et barn innvendig. Fordi barn opplever livet i stor grad fra et emosjonelt ståsted, er det vesentlig at det lærer å styre sitt indre. Når barnet vokser opp i et trygt miljø, med familie og omgivelser som disippelgjør på sannhetens fundament, vil det lære grunnleggende sannheter gjennom sitt emosjonelle liv. Det *føler* seg trygt, elsket og verdifullt. Modning tilsier at når barnet vokser så vokser også forståelsen av at barnet skal fungere som et individ. Dermed må det lære å ta ansvar og bruke tanke og vilje til å forvalte sitt eget liv. Dette er gode og fantastiske egenskaper mennesket er gitt av sin Skaper. Det betyr ikke færre følelser, men at tanke, vilje og samvittighet utvikles. Forskning viser at menneskets hjerne i høy grad bruker følelsessenteret i sin utvikling, frem til hjernen er fullt utviklet, rundt 25 års alder.¹¹⁴ Barn og

¹¹⁴ Ref. University of Rochester Medical Center – *Understanding the Teen Brain*

tenåringer har dermed ikke modenhet til å ta ansvar for hele sitt liv, fordi de baserer sine beslutninger på mye emosjonell informasjon. De er dermed mer reaktive en responderende. Reaksjon forstås som en forutsigbar handling, mens respons ikke trenger være avhengig av den ytre faktoren. Da må vi svare på spørsmål som dette: *Tror du andre gjør deg sint, eller er sinne noe du selv har ansvar for?*

Som vi har nevnt før er Guds lover gode. Et samfunn fungerer bare med en felles forståelse av lovene som styrer det, enten det er fra innsiden eller fra utsiden. Når det indre livet ikke fungerer vil lovløshet råde. Fra gresk har vi fått ordet *anarki*¹¹⁵. Det finnes både indre og ytre anarki, og det handler om at lovløshet råder.

På den andre siden har vi det totalitære slaveriet. Her er det absolutt kontroll som teller. Det indre livet er irrelevant siden mennesker skal styres og kontrolleres fra utsiden.

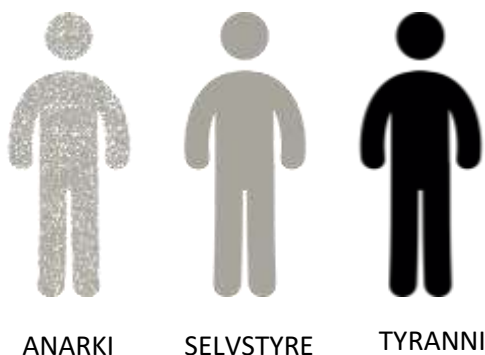

Fig. 10.1

¹¹⁵ An – uten, arche - styre

Mellom disse ytterlighetene finner vi det vi kaller selvstyre eller selvkontroll. I realiteten forflytter man seg ikke langs en linje fra en ytterkant til den andre. Selvkontroll er avhengig av relasjonen med Gud. Han er kjærlighet og vi må ha kraft for å elske. Dermed er dette et helt annet paradigme enn de to «falne» styresettene. De blir på et vis logiske slutninger eller konsekvenser av å leve i mørket. I en samfunnssammenheng er det stor verdi i å ha et menneskesyn som antar at vi har evne til selvkontroll og indre modenhet. Det viser seg stadig at det er det moralske dilemmaet som gjør at mennesker fornekker dette. På alle andre livets områder oppmuntres vi til å vokse, lære, ta til oss og bli best. Uansett om det er idrett, yrkesopplæring eller andre ferdigheter, antar vi at mennesket har iboende evner til å bli best mulig. Fordi det moralske er en av samfunnets bærebjelker blir dette desto viktigere. Det hjelper lite å være flink i innovative løsninger dersom menneskene i samfunnet både stjeler og ødelegger det som skapes.

I et menneskes liv er det både indre og ytre eiendom som skal forvaltes. Gud har skapt mennesket i sitt bilde. Siden vi er Guds skaperverk er vi også hans eiendom juridisk sett. Samtidig har han i sin forvaltning sagt at mennesket skal ha en eiendom i seg selv. Vi får altså både frihet og ansvar. Dette er verdifullt i et relasjonelt skaperverk. Jesus sa at dersom mennesket ble i hans ord så skulle det kjenne sannheten og sannheten skulle sette dem fri.¹¹⁶ Det høyeste budet er å elske.¹¹⁷ Kjærlighet fører til modning i kunnskap, forstand og visdom.¹¹⁸ Dermed finnes det et rammeverk for selvstyre. Det er en lov skrevet i menneskenes hjerter og sinn.

¹¹⁶ Joh 8:31,32

¹¹⁷ Mat 22:37

¹¹⁸ Fil 1:9

Her ser vi hvorfor samfunnet opplever stor grad av frihet når Skriftens lære og livssyn preger folket, mens det opplever forfall og sammenbrudd når andre livssyn får plass. Bare Skriften gir en helhetlig forståelse av både individet og den store sammenhengen. Når Skriftens lære gjennomsyres samfunnet, er forståelsen at makt kun brukes til å beskytte menneskers frihet, ikke ta den fra dem. Samtidig er det viktig at en har et frihetsbegrep basert på Skriften. Uten sannhet finnes det ingen absolutte rammer. Alt blir et relativistisk kaos hvor makthavere styrer etter ødeleggende filosofier.

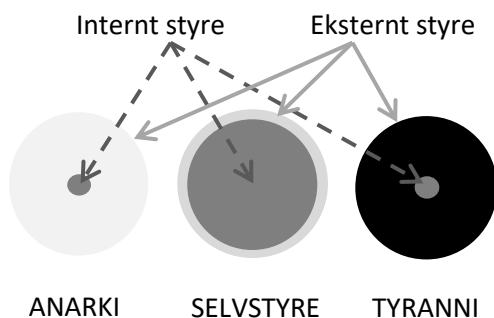

Fig. 10.2

I et samfunn er anarki fravær av ekstern myndighet. Tyranni er undertrykkende bruk av ekstern myndighet. Vi finner disse filosofiene uttrykt på alle livets områder, fra familie til skole, kirke, forvaltning og naturligvis myndighet. Selvstyre handler om at mennesket vokser i modenhet og uttrykker dette ved å forvalte liv, uttrykk og eiendom til det beste for alle. Skriften er igjen vår trofaste veiviser.

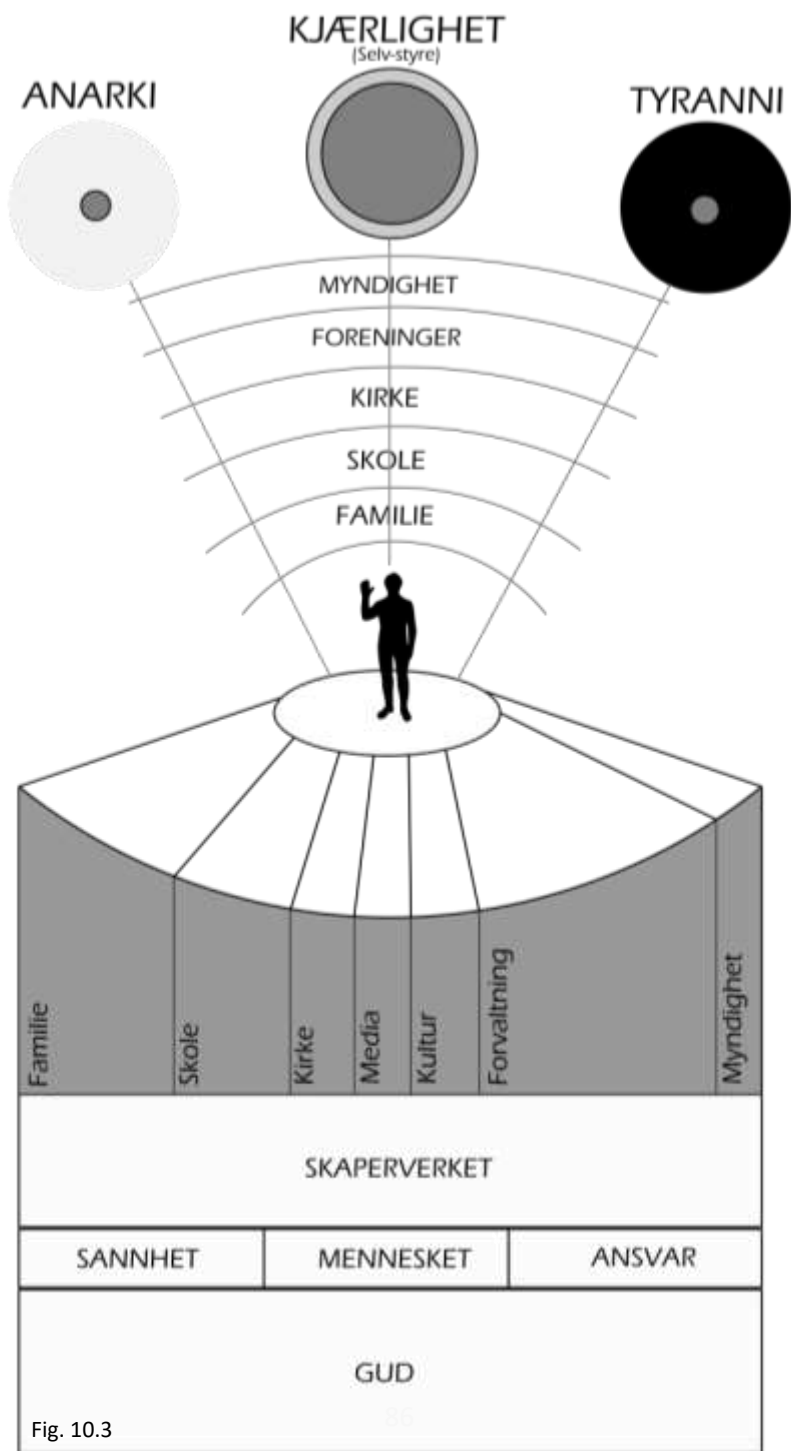

Fig. 10.3

Uten å forstå sann godhet, hvor all visdom og kjærlighet har sin opprinnelse i Gud, kan vi også vandre i tankegods fra mørket. Guds rike uttrykkes både i natur og karakter, alltid. Tar vi av verdens lære vil vi produsere frukt deretter. Husk at både *hva* vi gjør og *hvordan* vi gjør det skaper resultatet. Ser vi på vårt eget liv uttrykt i samfunnet er det viktig at vi stiller oss selv de rette spørsmålene og lar Guds Ånd ransake oss. Han ønsker at vi skal vandre i frihet.

Figur 10.3 viser hvordan dette henger sammen. Fundamentet vårt kan være riktig, men dersom våre tanker ikke fornyes i henhold til det som er lik Kristus, vil vi faktisk ende opp med å bære vitne om noe som ikke er sant. Dette er dessverre en historisk realitet. Mange har mistet sin tillit til Gud, fordi mennesker som hevdet å være hans vitner ikke vandret i lyset. Her ligger også mye av potensialet, nemlig i vekst og forandring. Vi trenger å få åpnet våre øyne slik at vi kan se alt med Guds øyne og søke hans veier, visdom, innsikt, kunnskap og forstand. Dette er akkurat det han ønsker skal skje, slik at han kan være vår Gud; kilden til alt det gode.

Skriften sier at våre gjerninger fødes ut av vårt indre liv. Vi er skapt til å være hele mennesker. Skal vi sammenligne mennesket med et tre (noe Skriften også gjør), så er det noe helt vesentlig ved røttene. Frøet som plantes får sitt liv og sin næring gjennom disse. Dermed er det som legger selve livsgrunnlaget usynlig for det

Fig. 10.4

blotte øye. Slik er det også med oss. Vårt grunnleggende livssyn og tro blir lagt ned i svært ung alder. God disippelgjøring gir også forståelse av hvorfor vi tror det vi tror, slik at vi kan bygge på det og bære god frukt.

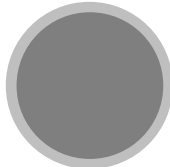
Guds perspektiv er unikt fordi han møter oss i vårt indre, i hjertet, og arbeider innenfra og utover. Kjærligheten er Guds styringsfilosofi. Den søker alltid det høyeste og setter mennesker fri fra innsiden og ut. Dermed er personlig ansvar og indre selvstyre fundamentale i Guds rike.

HVORDAN MENNESKER STYRES

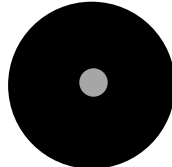
ANARKI

SELVSTYRE

TYRANNI

1. OPPRINNELSE

Mennesket er produkt av tilfeldigheter og tilhører ingen.

Mennesket er Guds skapning og Guds eiendom.

Menneskets opprinnelse er irrelevant. Mennesket tilhører staten.

2 HENSIKT

Individets hensikt er å tjene seg selv.

Individets hensikt er å leve i et kjærlighetsforhold med Gud og mennesker.

Menneskets hensikt er å tjene staten.

3. VERDIKILDE

Individets verdi avgjøres av hva samfunnet mener om han/henne.

Individets verdi er Gudgitt og basert på Guds design og hensikt.

Individets verdi er bestemt av posisjon eller verdi av tjenesten som ytes til staten.

4. EGENVERDI

Uten verdifundament; alle kan være verdifulle eller bare noen. Tilfeldig bestemt.

Siden alle mennesker er skapt i Guds bilde med lik hensikt er alle av lik verdi.

Noen er mer verdifulle enn andre. Verdi tilskrives av herskeren.

5. AUTORITET

Individet styres av egne lidenskaper.

Mennesket styrer eget liv underlagt Guds ord og veier.

Individet styres av frykt og maktbruk.

ANARKI

SELVSTYRE

TYRANNI

6. SAMFUNNSLOV

Samfunnslover basert på majoritetens vilje. Lover skrives og endres ofte.

Samfunnslover er basert på Guds ord og hans veier.

Samfunnslover er basert på herskerens vilje. Hersker/stat er satt over loven.

7. JUSTIS

Usikkerhet foran loven fordi der finnes ikke absolutter.

Alle mennesker dømmes upartisk etter loven. Guds ord er referansen.

Ulikhet foran loven. Herskerens/statens vilje er referansen.

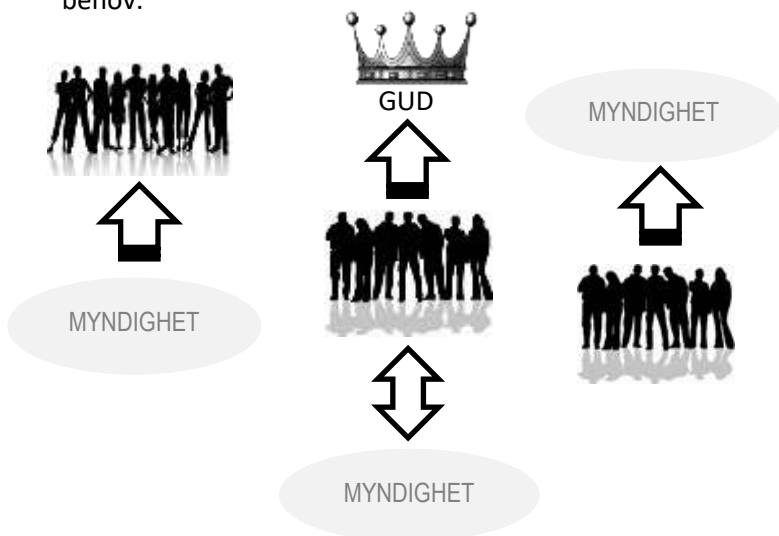
8. STATENS ROLLE

Individet opplever seg overordnet staten, men underkaster seg motvillig siden staten lover å ta vare på ham/henne og sørge for ens behov.

Individet er overordnet staten og underkaster seg villig fordi han vet staten finnes for å tjene ham og folket.

Staten er overordnet individet. Individet er underkastet ved bruk av makt.

9. AUTORITET OPPRINNELSE

ANARKI

SELVSTYRE

TYRANNI

10. ENHET VED

BEGJÆR

SAMTYKKE

MAKT

11. KONTROLL VED

BESTIKKELSE

SANNHET

FRYKT

Guds folk

I det opprinnelige skaperverket var det ingen plan om at mennesker skulle leve utenfor samfunnet med Gud. Alle mennesker skulle leve i Guds plan og fylde. Det er nettopp derfor Gud ønsket å gjøre bort med alle da synden ble stor på jorden. Siden det er et gjennomgående tema at Gud har opprettet jorden med evig hensikt, må vi også forstå hva Gud kaller oss ut av og inn i. Da Jesus forkynte evangeliet til menneskene, var det deres syndige hjerter han var ute etter å helbrede. Flere ganger leser vi at Jesus tok oppgjør med synd, for så å sende dem tilbake til sin livssituasjon. Han var ikke ute etter å berge dem ut av verden vi lever i, men heller å utruste dem til å leve Guds rike i Guds verden. Til kvinnen som var grepet i hor sa han: *«Heller ikke jeg fordømmer deg. Gå bort og synd ikke mer!»*¹¹⁹ Peter skrev: *«Men dere er en utvalgt ætt, et kongelig presteskap, et hellig folk, et folk til eiendom, for at dere skal forkynne hans storhet, han som kalte dere fra mørket til sitt underfulle lys.»*¹²⁰ Gud har altså ikke frelst oss fra skaperverket sitt, men fra det mørkets rike som fikk adgang gjennom synden. Jesus sa selv til

¹¹⁹ Joh 8:11

¹²⁰ 1 Pet 2:9

fariseerne: «Guds rike kommer ikke på en slik måte at en kan se det med øynene. Heller ikke skal de si: Se her eller der er det. For se, Guds rike er inne i dere.»¹²¹

Vi lever i en tid hvor myriader av lærer har fått påvirke nasjonene. Mange er svært forvirret, fordi så mye også legger seg nært opp til det Skriften sier. Denne forførelsen gjør at mange er forvirret med tanke på identitet og hensikt. Dette indre kaoset får uttrykk i samfunnet hvor vi ser et like kaotisk mangfold.

La oss igjen minnes hva Skriften sier. I Johannes brev står det at Gud har elsket verden (gr. kosmos) slik at han ga sin enbårne Sønn¹²². Jesus lærte disiplene å be: «komme ditt rike»¹²³ og «gjør alle folkeslag til disipler»¹²⁴.

Abraham regnes som Israels far. Skriften sier også at han er far til de troende. Alle som vandrer i tro kommer under Abrahams velsignelse og regnes som del av Abrahams ætt. «Derfor skal dere vite at de som har tro, de er Abrahams barn.»¹²⁵ Vi har tidligere sett at verden (gr. kosmos) er Abrahams arv.¹²⁶ Dermed må vi forstå det slik at vi er kalt til å arbeide sammen med Gud for å se en fullstendig gjenopprettelse av hans rike. «Likesom ugresset blir sanket sammen og oppbrent med ild, slik skal det gå ved enden av denne tidsalder. Menneskesønnen skal sende ut sine engler, og de skal

¹²¹ Luk 17:20,21

¹²² Joh 3:16

¹²³ Mat 6:10

¹²⁴ Mat 28:19

¹²⁵ Gal 3:7

¹²⁶ Rom 4:13

menighet.¹²⁹ Israels arv inkluderte også geografisk landområde, hvor Gud fortalte dem hvor de skulle bo og ha sitt uttrykk.

Dette folket og menigheten fikk undervisning av Gud innenfor alle livets områder. De ble utrustet til å vandre på Guds veier i alt. Det handlet om hvem som skulle være Gud, hvordan familiene skulle fungere, eiendomsrett, justis, samfunnslover, hygiene, økonomi og forvaltning, regjering, forretningsdrift, ekteskap og så mye annet. De fikk alle grunnpremissene for å bygge samfunn og nasjon.

Når Paulus skriver til Timoteus og sier: «*Hele Skriften er inspirert av Gud og nyttig til lærdom, til overbevisning, til opptuktelse i rettferdighet, for at Guds menneske kan være fullkomment, satt i stand til all god gjerning.*», da er det disse jødiske skriftene han refererer til. Den greske teksten var underveis da Paulus skrev sitt eget brev.

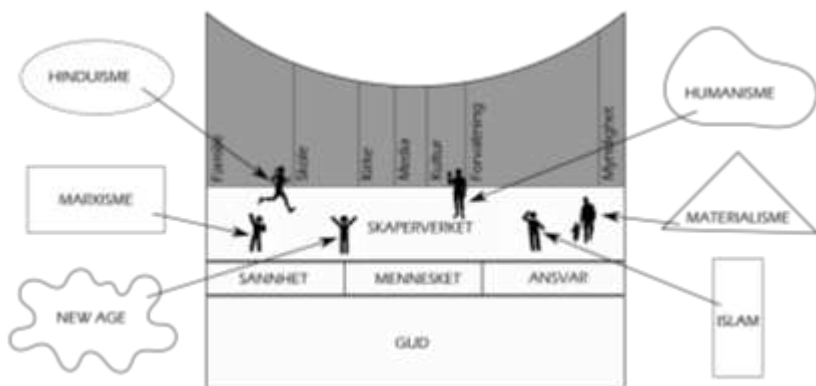

Fig. 11.2

Evangeliet om Guds rike settes dermed inn i en sammenheng. Jesus er den rette arving til denne verden og nasjonene.¹³⁰ De

¹²⁹ 2 Mos 19:6, 2 Mos 1:9, 2 Mos 12:3

hebraiske skriftene gir sammenhengen til de greske skriftene som forklarte oppfyllelsen av det som før var talt. De må dermed stå sammen for å skape hele bildet.

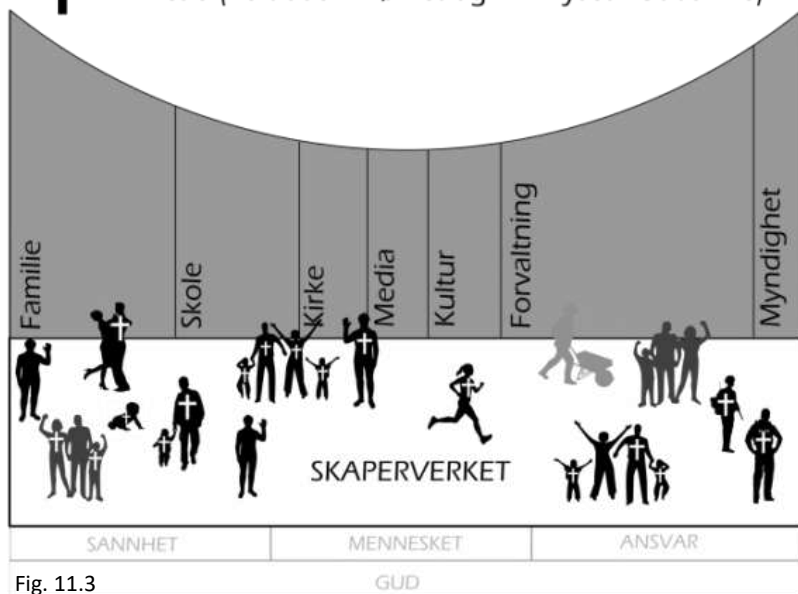
Når de hebraiske skriftene ble oversatt til gresk i Septuaginta, ble det hebraiske ordet *qahal* (menighet) ofte oversatt med det greske ordet *ekklesia*. Ulike oversettelser til de fleste språk bruker forskjellige ord når *ekklesia* oversettes, men selve ordet betyr «*de som er kalt ut*». Da forstår vi det slik Peter skriver, at en er kalt ut av mørket og inn i lyset. Vi kan da forstå det som en identitetserklæring, noe iboende. Ordene *menighet* og *forsamling* er ofte brukt.

Det må nevnes at da King James oversettelsen ble gjort hadde kongen selv stor innflytelse på arbeidet. Han var også selv en lærd mann på området. En må forstå at det Jesus kom og gjorde var å åpenbare et rike som fungerer opp-ned eller ut-inn i forhold til verdens tanke. Det var et fullstendig skifte av paradigme. Dermed ville evangeliet i essens ta *makten* bort fra institusjonelle former. King James bestemte derimot at en i stedet for å oversette *ekklesia* korrekt, skulle bruke det greske ordet *kyriakos* som er opphavet til ordet kirke.¹³¹ Med kirkebegrepet kunne kongen beholde et institusjonelt grep over religion, i stedet for at mennesker ble satt fri til å leve hele sine liv under Guds herredømme. Dette betyr ikke at ordet kirke ikke har sin plass i en menighetsforståelse, men en må heller ikke blande begrepene. Vi kan ikke forstå Guds menighet som et institusjonelt uttrykk i verden, men som en fundamental endring av livet, hvor alle samfunnsuttrykkene gjenoppbygges.

¹³⁰ Sal 2:8, Sak 9:10, Joh Åp 21:24

¹³¹ Ref. www.bible-truth.org, www.wickedshepherds.com

✝ = Ekklesia (Kalt ut av mørket og inn i lyset - Guds rike)

Ekklesia eller menigheten er de som er kalt ut av mørket og inn i lyset. Dette er de som har fått Guds rike plantet i sitt indre. Det er også det Kristi legeme Gud arbeider gjennom for å se sitt rike komme på jorden, i alle livets uttrykk. Hele skapningen lengter etter åpenbaringen av Guds barn,¹³² for Guds hensikter virkes gjennom disse. Dette legemet får dermed uttrykk over alt hvor det finnes mennesker som lever i lyset.

Menigheten er dermed som Skriften sier *ett* legeme. Den er geografisk uttrykt, men også åndelig og bundet sammen av Jesus som er hodet. I praksis er det Den hellige ånd som virker denne enheten. På samme vis som Israelsfolket kom sammen, samles også menigheten i den nye pakt. Det blir i effekt hva i gjør, men ikke hva vi er. Det er svært viktig å forstå at det

¹³² Rom 8:19

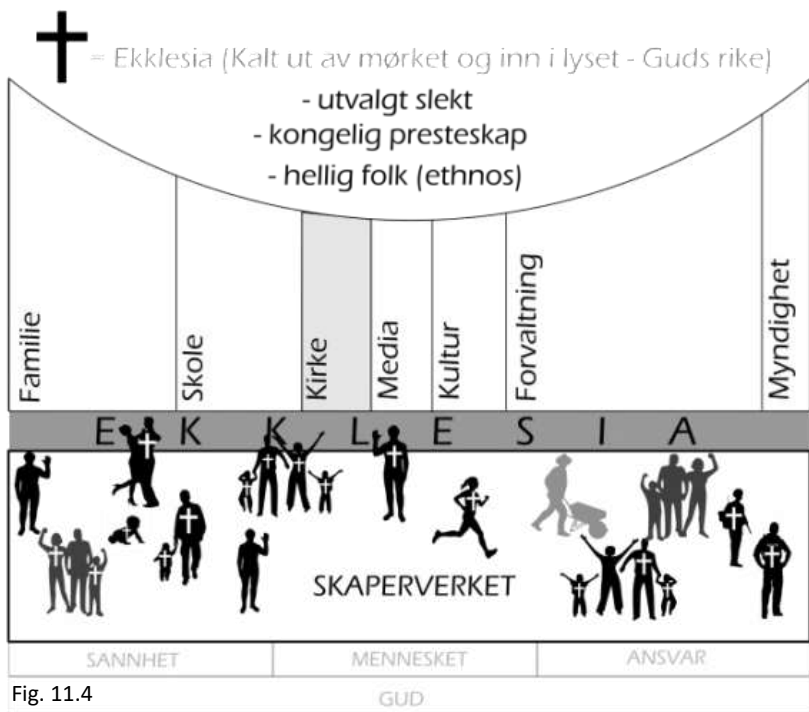

Fig. 11.4

finnes en kjerne av substans til det å være menighet, men at uttrykkene dette får er så mange som det finnes fellesskapelige uttrykk.

Ekklesia er ikke en form, men en grunnleggende identitet. Uttrykkene vil formes etter etnisitet, gaver, sosial sammenheng, tilhørighet, visjon, geografi, sfære og flere andre faktorer. Formene kan derfor være mange. Disse har ofte blitt fanget under ulike lære eller vektlegging. Et av uttrykkene er de ulike trossamfunnene vi har. Mange har dyrket en kultur og en lære heller enn å la Jesus og Skriften forløse det sanne iboende livet. Vi kaller sfæren ofte for kirke, men uttrykkene kan vi ikke fange.

Kirke blir for Guds folk som synagogen for en jøde, moskeen for en muslim, tempelet for en hindu og kjøpesenteret for en materialist. De er vesentlige uttrykk, men ikke iboende identitet.

Det at menigheten samles er derimot av uvurderlig verdi. Skriften har mye å lære oss på dette området. Noe av det første en legger merke til i det Paulus skriver, er at han henvender seg til de utvalgte, eller Guds menighet, og så identifiserer han dem med sin geografiske tilhørighet. Skriften gir på ingen måte støtte for det vi i dag forstår som trossamfunn, trosretninger eller kirkesamfunn. Den støtter en forståelse av den geografiske tilhørigheten.¹³³ Dette er fordi *ekklesia* er Guds legeme manifestert på jorden. Jesus gjorde et stort poeng ut av at menigheten skal oppfattes som én, fordi den bærer vitne om én Gud. Skriften taler direkte imot trossamfunn som splitter det geografisk manifesterte legemet.¹³⁴ Siden vi er gitt forlikelsens tjeneste, er en primær oppgave å se at Guds legeme er forlikt.

Ekklesia manifesteres gjennom alle livets uttrykk. Det handler om livet i Guds rike, hvor han er konge over alt og vi vandrer på hans veier. Dermed får Guds visdom, Skriften og kjærligheten uendelig rom til å uttrykkes. Gjennom dette vil vårt vitne vise at Gud er hele livets Gud fordi hele livet er underlagt kongenes Konge. Gjennom Skriften og Åndens lære kan Guds herlighet få strømme over absolutt alt. Dermed kan *ekklesia* uttrykkes i familien, på skolen, i kirken, på jobben, gjennom dans, kunst, idrett og musikk, gjennom lov og rett, tjenester i samfunnet, oppfinnelser, forskning og innovasjon. Denne fullstendige befrielsen gjør at alt skjer *Coram Deo* – foran

¹³³ 1 Kor 1:2, Gal 1:2, Fil 1:1

¹³⁴ 1 Kor 1:12,13

Guds ansikt. Dermed kan vi forvente at alle Guds tanker kan bli våre tanker, slik at vi i alt kan kjenne hans vilje, det som er godt.¹³⁵

Paulus gir mye undervisning til de ulike menighetene og veileder til vekst og modning. Ekklesia er et vitne om hvem Gud er til resten av verden. Samtidig oppmuntres vi til å gjøre godt mot alle, men mest av alt mot Guds eget folk.¹³⁶ Dette er en kjerne i vitnesbyrdet, at mennesker får se hvordan Guds rike fungerer.

«Han (Kristus) er det som gav noen til apostler, noen til profeter, noen til evangelister, noen til hyrder og lærere, for at de hellige kunne bli gjort i stand til tjenestegjerning, til oppbyggelse av Kristi legeme, inntil vi alle når fram til enhet i tro på Guds Sønn og i kjennskap til ham, til manns modenhet, til aldersmålet for Kristi fylde.»¹³⁷ Alan Hirsch har i sine verk¹³⁸ vist at dette handler om å vekke opp igjen iboende uttrykk som har sin opprinnelse i Gud og var ment å fungere i våre samfunnsuttrykk gjennom alle tider. Dette kan ikke isoleres til bare ett samfunnsuttrykk (kirke), men handler om å utruste og bygge Kristi legeme. Videre oppmuntres vi til å søke Åndens gaver. «Jag etter kjærligheten! Søk med iver å få de åndelige gaver, særlig å tale profetisk!»¹³⁹

Ekklesia er Guds vei for å gjenopprette sine hensikter. Når denne står sammen i enhet kan også den åndelige himmelen bli helbredet og Guds autoritet gjenopprettet. Alt dette har Jesus gjort i stand, men det må etableres gjennom Guds menighet. Mørkets krefter er allerede avvæpnet, men det må virkes ut

¹³⁵ Rom 12:2

¹³⁶ Ef 6:10

¹³⁷ Ef 4:11-13

¹³⁸ 5Q, Alan Hirsch, The Forgotten Ways, Alan Hirsch

¹³⁹ 1 Kor 14:1

gjennom menigheten.¹⁴⁰ Satan er ikke lenger denne verdens hersker. Dette gjorde Jesus opp med på korset. «Nå holdes dom over denne verden. Nå skal denne verdens fyrste kastes ut.»¹⁴¹ Så handler det altså om at menigheten skal innta arven som er gitt oss. «Skje din vilje, som i himmelen, så og på jorden.»

Menighetens renselse og modning er sentrale i Guds hensikt. Når vi fremdeles nærer tankegods som ikke hører til i Guds rike, forblir vi under læren til mørkets fyrste. Kristi brud er kledd i det reneste og vakreste, dens gjerninger som kommer fra det hun tenker. I Guds rike er alt underlagt kongen. Han virker fra vårt indre, fra hjertet og ut gjennom våre gjerninger. Guds rike er ikke et diktatur, men et relasjonelt symfoniorkester som stråler av herlighet og skjønnhet. Kjærligheten råder i Guds rike, ikke frykt og misbruk av makt.

Her er vi ved slutten av grunnskissen. Målet har vært å gi et rammeverk for videre læring. Gud vil være trofast mot alle som ønsker å vokse. Han vil gi mat til dem som sulter og drikke til dem som tørster, også åndelig. Har dette vært nyttig for deg kan du fortsette reisen og bygge videre.

LivsKART 2 vil primært handle om innhold og strategier til gjenopprettelse. Mye av dette handler om å legge et premissgrunnlag og gi retning. I Guds rike finnes det en hard kjerne av substans, men i uttrykk på historiens tidslinje er alt unikt. Dermed er ikke hensikten å gi detaljerte svar her. Disse må du finne i din relasjon med Gud og andre.

LivsKART 3 er et verktøy du kan bruke til å personliggjøre innholdet fra *En som er god*, *LivsKART 1* og *LivsKART 2*. Prøver

¹⁴⁰ Kol 2:15

¹⁴¹ Joh 12:31

vi bare å kopiere uten å ha forståelse, blir det livløst. Du og jeg er invitert til en sanntidserfaring sammen med Skaperen. Det privilegiet har Gud gitt til alle som ønsker å vandre sammen med ham. Skaper vil han være til all tid. Dette er noe av det vakre ved kjærligheten og det relasjonelle. Du er verdifull og Gud ønsker å vandre sammen med deg og velsigne andre gjennom ditt liv.

Vær utholdende! Gud har gitt solid innhold til troens vandring. Johannes skriver fra sin åpenbaring: *«Heri består de helliges tålmodighet, de som holder fast ved Guds bud og Jesu tro.»*¹⁴²

Hosea avslutter sitt brev og sier: *«Hvem er vis, så han skjønner dette, forstandig, så han merker seg det? For Herrens veier er rette. De rettferdig ferdes på dem, men overtredene snubler på dem.»*¹⁴³

¹⁴² Joh Åp. 14:12

¹⁴³ Hos 14:10

GUDS RIKE

KJÆRLIGHET Indre selvstyre

Psalm 133:1

Orden, Overfod, Skammen

Ernet ved: SAKTYKKE
Kontroll ved: SANNHET

Anarki
Ernet ved: ANarki

Lovløshet, kaos, frykt

Ernet ved: BEGLER

Kontroll ved: LOGN/BESTIKKELSE

Tyranni

Ernet ved: Tyranni

Diktat, uretferdige

Ernet ved: FRYKT

Kontroll ved: MAK

MYNDIGHET

PAKTSFORENINGER

Forvaltning, Værn, Saker, Kultur, Utøvet, Kunst

KIRKE

SKOLE

FAMILIE

INDIVID

KARAKTER

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

KIRKE

MEDIA

KULTUR

FORVALTNING

MYNDIGHET

ER

HVA

NATUR

FAMILIE

SKOLE

Tillegg

TRO:	BIBELSK KRISTENDOM	ISLAM	SEKULÆR HUMANISME	MARXISME
1. REFERANSEDOKUMENT (Epistemologi)	Bibelen	Koranen	Humanist manifestet	Marx, Engels, Lenin, Mao
2. OPPRINNELSE (Ontologi)	Guds skaperverk	Allah	Intet	Irrelevant / Evolusjon
3. HENSIKT (Teleologi)	Elske Gud, selv, neste og skaperverk	Underkastelse	Selv-evolusjon	Tjene staten
4. VERDIENS OPPRINNELSE (Aksiologi)	Gud / Absolutt	Allah	Selv	Staten
5. IBOENDE VERDI	Likeverd	Ulik	Ulik	Ulik
6. AUTORITET – Kilde	Gud	Allah	Mennesket	Staten
7. AUTORITET – Hensikt	Elske	Selvstyre og underkastelse	Selv	Staten
8. STYRE Ved	Kjærlighet / Sannhet	Frykt / Makt	Bestikkelse / WHIM	Frykt / Makt
9. SAMFUNNSLOVER	Ti Bud – Guds lover	Koranen	Mennesket	Staten / hersker
10. JUSTIS	Upartisk	Partisk	Tilfeldig	Staten
11. STATENS ROLLE	Tjene	Kontroll	Kontroll	Kontroll
12. TEOLOGI	Treenig teisme	Unitær teisme	Ateisme	Ateisme
13. FILOSOFI	Tro og Fornuft	Tro og fornuft	Naturalisme	Dialektisk materialisme
14. PSYKOLOGI	Ånd, sjel og legeme	Sjel og legeme (Ikke fallert)	Selvrealisering monisme	Monisme atferdsfilosofi
15. SOSIOLOGI	Trad. familie, kirke, stat	Polygami, Moske, Stat	Ikke-trad. familie, kirke, stat	Klasseløst
16. POLITIKK	Rettfærd / Frihet	Islamsk teokrati / Global Islam	Liberalisme	Statisme
17. ETIKK	Moralske absolutter	Moralske absolutter	Moralsk relativisme	Proletariat moral
18. BIOLOGI	Kreasjonisme	Kreasjonisme	Ny-darwinisme	Punktuert evolusjon
19. LOV	Guddommelig / Naturlig lov	Shari'ah lov	Positiv lov	Proletariat lov
20. ØKONOMI	Forvaltning av eiendom	Forvaltning av eiendom	Intervensjonisme	Sosialisme
21. HISTORIE	Skapelse, fall, forløsning	Historisk determinisme Jihad (Hellig krig)	Historisk evolusjon	Historisk materialisme

KOSMISK HUMANISME	POST MODERNISME			
Godhood, MacLaine, Spangler, Chopra	Nietsche, Foucault			
Intet / Evolusjon	Irrelevant / Evolusjon			
Kosmisk enhet	Evolusjon			
Kosmos	Selv			
Lilik	Lilik			
Mennesket	Mennesket			
Selv	Selv			
Besikkelse / WHIM	Besikkelse / WHIM			
Selv	Selv			
Tilfeldig	Tilfeldig			
Kontroll	Kontroll			
Panteisme	Ateisme			
Ikke-naturalisme	Anti-realisme			
Høyere bevissthet	Sosialt konstruerte selv			
Ikke-trad. Familie, kirke, stat	Seksuell egalitærisme			
Selvstyre Ny Verdensorden	Verstreliberal			
Moralsk relativisme	Kulturell relativisme			
Kosmisk evolusjon	Punktuert evolusjon			
Selv-lov	Kritisk-juridiske studier			
Universell Opplysning	Intervensjonisme			
Evolusjonsart	Historisme			

Andre bøker i serien

En som er god

Kjenner vi substansen til vår egen tro? Hva tror vi egentlig? Denne boken søker å vise veg, både til Gud og til å starte prosessen med å beskrive et livssyn med Gud som kilde til alt. Her legges også grunnlaget for å forstå LivsKART-serien.

LivsKART₂ - STRATEGI

La premissene fra grunnskissen få liv. Lær grunnleggende strategier for å gjøre disipler av nasjonene. Her finner du nyttig hjelp til å engasjere deg og forløse andre i alle samfunnets sfærer.

LivsKART₃ - VANDRING OG VEKST

Gjør det personlig med en rekke nyttige verktøy for å disippelgjøre deg selv og andre. Dette er en arbeidsbok du kan bruke til egen og andres vekst. Fyll sidene og sørg for at historiens sider også fylles med den største hensikt.

engage now

